Влада - Радам !

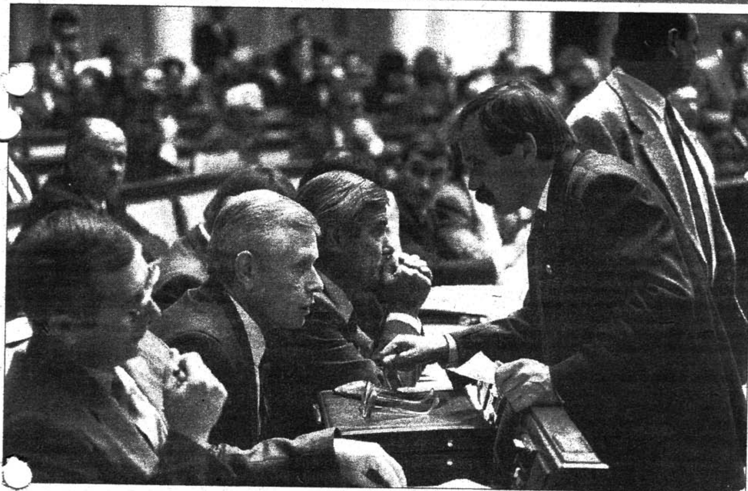
Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 199 (949) ♦ Середа, 19 жовтня 1994 року ♦ Ціна договірна

На 99-й день президентства Л.Кучми екс-президент здобув мандат депутата, а підписані Л.Кравчуком укази про КПУ скасовано...

Зарплату «нарахують» у четвер

Ранкове засідання 18 жовтня

На початку ранкового засідання 18 жовтня депутати визначилися щодо переліку питань для розгляду на пленарних засіданнях Верховної Ради України 18—21 жовтня. Не залишилося поза увагою те, що питання про підвищення мінімальних зарплат і пенсій «випало» із запропонованого переліку. Його все-таки вирішено розглянути в четвер.

Без будь-якого перебільшення, лейтмотивом нинішнього парламентського тижня стане обговорення доповіді Президента України про Основні засади економічної та соціальної політики. Висловлювали пропозиції не обмежувати кількість днів обговорення. Депутати звернуться до цього в середу.

Дискусію, щодо правомірності якої висловив сумнів головуючий, викликало питання про визнання повноважень народного депутата України, обраного по Теребовлянському виборчому округу № 364. О. Мороз навіть залишив за собою право в разі блокування розгляду цього питання вимагати відміни конституційного положення, що дозволяє Верховній Раді втручатися в роботу Центрвиборчкому. А висновки останнього були конкретні: підстав для невизнання повноважень екс-президента України як народного депутата немає.

(Закінчення на 2-й стор.)

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Ми ратифікували б ДНЯЗ

Голова Верховної Ради України О. Мороз в інтерв'ю кор. ІТАР—ТАРС, зокрема, заявив: «Приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї — питання часу. Тільки-но ядерні держави зроблять реальні кроки у бік надання Україні гарантій безпеки, ратифікація договору перейде в автоматичний режим». Він також вважає, що Україна вже давно ратифікувала б Договір про нерозповсюдження ядерної зброї, якби від неї, тільки-но мова заходить про здійснення якоїсь економічної програми, не вимагали ратифікації договору. О. Мороз сказав, що «цим самим принижують український парламент, складається враження, що нас хочуть спочатку роздягти, а вже потім подивитися, що робити далі».

СТВОРИТИ МЕХАНІЗМ СПІВПРАЦІ

Президент України Леонід Кучма прийняв голову американського Фонду підприємництва для незалежних держав Гленна Хатчінса та президента Фонду Скотта Карлсона. Гленн Хатчінс проінформував главу нашої держави про діяльність Фонду, його завдання щодо підтримки приватного бізнесу в Україні. Він також зазначив, що виступ Леоніда Кучми у Верховній Раді — це фундамент для встановлення ділових контактів між українськими підприємцями і Фондом.

Президент України підкреслив, що Фонд підприємництва для незалежних держав має надзвичайно важливе значення для розвитку ринкових реформ в Україні. На його думку, сьогодні слід створити надійний механізм співпраці в умовах України, щоб Фонд знайшов тут справді сприятливий грунт для своєї діяльності.

У ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

17 жовтня під головуванням Голови Верховної Ради України Олександра Мороза відбулося засідання Президії Верховної Ради, на якому запропоновано питання для розгляду на пленарних засіданнях 18—21 жовтня. Зокрема, буде розглянуто доповнення до Закону «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті», законопроект про внесення змін і доповнень до Закону «Про плату за землю» та Земельного кодексу України.

На пленарному засіданні 19 жовтня буде обговорено доповідь Президента України Леоніда Кучми про основні засади внутрішньої та зовнішньої політики.

Буде заслухано питання про тимчасову депутатську комісію Верховної Ради щодо аналізу ситуації, яка склалася в зв'язку з різкою зміною курсу українського карбованця.

Члени Президії внесли на розгляд сесії проект Закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про аренду майна державних підприємств та організацій». Подано на ратифікацію Верховною Радою ряд міждержавних угод.

На прохання Кабінету Міністрів України Президія Верховної Ради перенесла термін розгляду Верховною Радою Концепції соціальної політики в Україні.

Президія Верховної Ради розглянула також ще ряд важливих проблем законотворчого характеру.

НАРАДА У ВЕРХОВНІЙ РАДІ

17 жовтня відбулася розширена нарада за участю голів комісій Верховної Ради, керівників підрозділів Секретаріату Верховної Ради, відповідальних працівників Адміністрації Президента, Кабінету Міністрів. Розглядалося питання підвищення ефективності законотворчої роботи парламенту. З доповіддю виступив перший заступник Голови Верховної Ради Олександр Ткаченко. Після активного обговорення важливої проблеми визначено шляхи поліпшення творчої роботи комісій Верховної Ради, її Секретаріату, взаємодії з виконавчими структурами.

ЗАРПЛАТУ «НАРАХУЮТЬ» У ЧЕТВЕР

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Невдовзі головуючий привітав Леоніда Кравчука і побажав роботі Верховної Ради більшої конструктивності.

Серед інших питань, що їх винесено на розгляд ВР цього сесійного тижня, є також про склад комісії з опрацювання проекту нової Конституції, про тимчасову депутатську комісію ВР для аналізу ситуації з різким спадом курсу українського карбованця, про стан реалізації постанови ВР «Про подолання кризового стану в агропромисловому комплексі».

Розглядалося питання про скасування указів Президії Верховної Ради щодо тимчасового припинення та заборони діяльності Компартії України.

Ганна РОМАНЦОВА.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

В Одесі за участю Одеської обласної та Комінтернівської районної Рад народних депутатів відбулося виїзне засідання **комісій з питань базових галузей та соціально-економічного розвитку регіонів, з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку та з питань екологічної політики**. Обговорювалося питання розміщення та будівництва нафтоперевалочного комплексу (терміналу) в Одеській області.

Народні депутати і залучені фахівці відвідали місце можливого будівництва, проаналізували ситуацію, що склалася в цьому питанні, і під час дискусії висловили свої міркування. Висновки і пропозиції депутати винесуть на розгляд Верховної Ради, яка має прийняти остаточне рішення.

Комісія з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією на своєму засіданні розглянула проекти законів про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та про протидію незаконному обігу наркотичних засобів і психотропних речовин, підготовлені Кабінетом міністрів.

У ході обговорення було висловлено ряд суттєвих зауважень до концептуальних положень, зроблено істотні поправки і доповнення. Для доопрацювання законопроектів за рішенням комісії створена робоча група, до складу якої, крім народних депутатів, увійшли фахівці Кабінету міністрів України, зацікавлених міністерств і відомств.

ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

від 13 жовтня 1994 р. *№708* *Київ*

Про затвердження Положення про порядок надання адресної одноразової грошової допомоги малозабезпеченим непрацездатним одиноким громадянам на осінньо-зимовий період 1994—1995 років та граничних сум коштів, що можуть бути спрямовані для виплати допомоги

На виконання Указу Президента України від 1 жовтня 1994 р. №563 «Про адресну допомогу малозабезпеченим громадянам на осінньо-зимовий період 1994—1995 років» Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити Положення про порядок надання адресної одноразової грошової допомоги малозабезпеченим непрацездатним одиноким громадянам на осінньо-зимовий період 1994—1995 років (додається).

2. Затвердити граничні суми коштів, що можуть бути спрямовані Урядом Автономної Республіки Крим, виконавчими комітетами обласних, Київської і Севастопольської міських Рад народних депутатів для виплати адресної одноразової допомоги малозабезпеченим непрацездатним одиноким громадянам на осінньо-зимовий період 1994—1995 років за рахунок коштів Пенсійного фонду України, згідно з додатком.

Прем'єр-міністр України В. МАСОЛ.

Міністр Кабінету Міністрів України В. ПУСТОВОЙТЕНКО.

ПОЛОЖЕННЯ

Про порядок надання адресної одноразової грошової допомоги малозабезпеченим непрацездатним одиноким громадянам на осінньо-зимовий період 1994—1995 років

1. Одноразова адресна грошова допомога (далі — грошова допомога) надається малозабезпеченим непрацездатним одиноким громадянам, у яких середньомісячний доход не перевищує 404 тис.карбованців.

До непрацездатних одиноких громадян належать жінки після досягнення 55 років, чоловіки після досягнення 60 років і інваліди I і II групи (незалежно від віку), які не мають працездатних родичів, зобов'язаних за законом їх утримувати.

В окремих випадках до цієї категорії можуть бути віднесені одинокі непрацездатні громадяни, які мають працездатних родичів, зобов'язаних за законом їх утримувати, але з різних причин не можуть це робити (перебування у місцях позбавлення волі, невідоме місце перебування тощо).

2. Грошова допомога надається у розмірі до 1 млн.крб. для придбання палива, картоплі, овочів та зимового одягу на осінньо-зимовий період 1994—1995 років.

3. У разі визнання права громадянина на одержання грошової допомоги його середньомісячний доход обчислюється за три місяці, які передували місяцю звернення за допомогою. До середньомісячного доходу включаються пенсія, заробітна плата та інші доходи.

4. Право на одержання грошової допомоги та її розмір визначаються в кожному конкретному випадку створеними виконавчими комітетами районних, міських Рад народних депутатів комісіями на чолі із заступником голови відповідної Ради на підставі індивідуального встановлення причин і ступеня нужди після проведення обстеження матеріально-побутових умов проживання малозабезпечених одиноких непрацездатних громадян. За результатами обстеження матеріально-побутових умов проживання цих громадян складається акт.

5. Підставою для надання грошової допомоги є:

заява;

акт обстеження матеріально-побутових умов проживання заявника;

довідка про склад сім'ї;

довідка про доходи громадянина.

Громадяни, які обслуговуються територіальними центрами соціального обслуговування громадян похилого віку та самітніх непрацездатних громадян, а також відділеннями соціальної допомоги вдома, довідку про склад сім'ї не подають.

Особи, які проживають в сільській місцевості, заяву про надання грошової допомоги подають до виконкомів сільських (селищних) Рад народних депутатів, інші особи звертаються до територіальних центрів соціального обслуговування громадян похилого віку та самітніх непрацездатних громадян або до відділень соціальної допомоги вдома.

6. Видатки на виплату грошової допомоги провадяться за рахунок коштів Пенсійного фонду та позабюджетних фондів місцевих Рад народних депутатів.

Порядок фінансування витрат на виплату грошової допомоги встановлюється Пенсійним фондом щодо виплат з бюджету Фонду та виконавчими комітетами районних (міських) Рад народних депутатів щодо виплат з позабюджетних фондів місцевих Рад народних депутатів.

7. Виплата грошової допомоги здійснюється територіальними центрами соціального обслуговування громадян похилого віку та самітн непрацездатних громадян або відділеннями соціальної допомоги вдома за рішенням комісій, зазначених у пункті 4 цього Положення.

Граничні суми коштів, що можуть бути спрямовані на виплату адресної одноразової допомоги малозабезпеченим непрацездатним одиноким громадянам на осінньо-зимовий період 1994—1995 років за рахунок коштів Пенсійного фонду

	Сума допомоги, млн.крб.
Автономна Республіка Крим	129580
Області:	
Вінницька	67145
Волинська	32415
Дніпропетровська	134850
Донецька	162155
Житомирська	72575
Закарпатська	55970
Запорізька	37925
Івано-Франківська	46630
Київська	55970
Кіровоградська	45350
Луганська	64350
Львівська	89020
Миколаївська	74410
Одеська	82875
Полтавська	96210
Рівненська	56845
Сумська	64030
Тернопільська	100200
Харківська	136530
Херсонська	49420
Хмельницька	71855
Черкаська	40480
Чернівецька	32495
Чернігівська	40160
м.Київ	151775
м.Севастополь	8780
Усього	2.000.000

Міністр Кабінету Міністрів України В. ПУСТОВОЙТЕНКО.

Відгуки на програмну доповідь Президента України

Заява Української Ради Миру

Наша громадськість уважно вивчає і обговорює проголошену Президентом України Л. Кучмою у Верховній Раді Програму радикальних соціально-економічних реформ.

Українська Рада Миру виявляє підтримку цій Програмі і сподівається, що й інші громадські об'єднання належно оцінюють стратегічні шляхи виходу з кризи, проголошені в ній.

Ми відкидаємо настрої розпачу і безнадії. Народ, який протягом років свого суверенного існування зміг уникнути кровопролиття і розбрату, — цей народ здатен усвідомити, що тільки національна злагода і єдність дадуть змогу вийти з теперішньої кризи та хаосу, забезпечать нормальний розвиток нашої суверенної держави, де гідне, цивілізоване життя громадян нарешті стане реальністю.

Усіх, кому дорога Україна, хто дбає про добробут і моральну чистоту нашого народу, який так потерпає від злиднів і розгулу злочинності, закликаємо згуртуватися, відкинути безплідні амбіції і спільними конкретними зусиллями сприяти реалізації проголошеної Програми, її невідкладному втіленню в життя.

Українська Рада Миру.

Заява фракції Народного Руху України

Фракція Народного Руху України в основному схвалює стратегічні напрями реформування економіки, запропоновані в доповіді Президента України. Вважаємо, що Верховна Рада повинна чітко визначитися щодо підтримки цих основних засад і гарантувати їх законодавче забезпечення. Констатуємо, що новий економічний курс можна реалізувати лише при заміні нинішнього уряду і новий уряд повинен очолити сам Президент. Слід реформувати всю систему виконавчої вертикалі із ліквідацією зайвих структур, зокрема у Кабінеті міністрів, та кадровим оновленням апарату міністерств і відомств.

Зауваження до змісту доповіді:

1) вважаючи СНД безперспективною структурою і схвалюючи курс на розвиток рівноправних двосторонніх відносин, фракція Руху застерігає від надмірної інтеграції в межах СНД і заперечує проти створення будь-яких наддержавних структур, що може призвести до часткової втрати суверенітету України;

2) потребує уточнення позиція щодо земельної реформи у напрямах більшої державної підтримки нових форм власності та господарювання;

3) вимагає уточнення позиція, яка стосується формування муніципальної власності та взаємовідносин державної виконавчої влади і місцевого самоврядування.

Фракція Руху радить Президенту вжити негайних і рішучих заходів для гарантування економічної безпеки України у зв'язку з обвальним падінням курсу карбованця.

Фракція Руху ще раз наголошує, що економічна програма Верховної Ради, ухвалена з ініціативи соціалістичної фракції із порушенням регламенту і без обговорення, є однобічною, декларативною і не може бути основою економічної політики держави.

Голова фракції Народного Руху у Верховній Раді України В'ячеслав ЧОРНОВІЛ.

Вимога часу — єдність

Уперше чітко та конкретно запропоновані з боку Президента України пропозиції про здійснення радикальної економічної реформи в Україні. Тупцювання коло реформ з 1990 року, з моєї точки зору, є головна причина глибокої кризи в Україні. Фактично за цей час в Україні тільки адміністративно-командна система в державному управлінні. Я підтримую прискорення приватизації державних підприємств. Потрібно тільки при цьому забезпечити участь трудових колективів, щоб зупинити розкрадання майна підприємств та відродити зацікавленість у результатах праці.

Без широкої підтримки програми Президента України щодо кардинальної економічної реформи через надто великий державний апарат управління може все знову бути переведено в русло розмов. Настав відповідальний час для України. В суспільстві потрібні злагода, мораторій на страйки.

Є всі можливості розпочати відродження зацікавленості кожного в тому, щоб краще працювати. Для цього потрібно удвічі зменшити податки на особисті доходи населення, перекрити джерело інфляції та зростання цін — податок на добавлену вартість у товаровиробника та в оптовій торгівлі, залишивши цей податок тільки у роздрібній торгівлі, в багато разів зменшити всілякі обмеження та ліцензування видів діяльності. Потрібно дати свободу та простір для виживання й відродження конкуренції.

Для соціально незабезпечених пенсіонерів, багатодітних сімей краще на час переходу та введення гривні встановити за рахунок держави безкоштовне виділення у спеціалізованих магазинах продуктів харчування за талонами. Це буде не дуже сучасна форма захисту населення, але реальна допомога для незабезпечених людей. Підвищення мінімального рівня заробітної плати в цілому нічого не дасть незабезпеченим верствам населення. Завжди ціни ростуть скоріше, ніж про це думають люди.

Вважаю, що за злагоди в суспільстві, активній позиції підприємств почнеться піднесення у економіці України з настанням весни 1995 року. Потрібна всенародна єдність в ім'я відродження України.

Віктор УРЧУКІН, доктор економічних наук.

Неофіційні ювілеї

Ринковик + некомуніст + ненаціоналіст = реформатор?

Спроба аналізу перших 100 днів Президента Леоніда Кучми

Якщо рахувати з дня, коли Центрвиборчком офіційно заявив про перемогу на президентських виборах Леоніда Кучми, то 19 жовтня минає перших 100 днів перебування нового Президента України біля державного керма.

Для нас, звиклих жити п'ятирічками, це не ювілей, але в багатьох країнах світу перша сотня днів президента інколи символічніша навіть за перші кроки дитини, бо вона не тільки свідчує здатність ходити, а визначає напрями майбутньої діяльності, її характер, забарвленість і динаміку.

Л. Кучма переміг з мінімальною перевагою і отримав у спадщину країну в такому стані, що можна було схопитися за голову.

Цифри нашого падіння сьогодні відомі всім, але катастрофічне становище обтяжувалося ще й тим, що переможець уже сидів майже рік у кріслі Прем'єр-міністра, вже декларував свою рішучість виправити ситуацію і фактично нічого не зміг зробити прогресивного, звівши свою діяльність до майже неприкритого адміністрування. Отже, серед своїх опонентів Л. Кучма мав не тільки переможених, а й тих, хто був «ображений» ним за попередню діяльність. Потенційними опонентами могли стати ті, хто підтримав його під час передвиборчої боротьби, а після перемоги міг зажадати «компенсації» й отримати одкоша. (До речі, такі ситуації у Л. Кучми ще попереду, а ми — можливі їх свідки).

Якби не було президентської доповіді про принципи економіко-політичного реформування країни від 11 жовтня цього року, то про перші сто днів можна було б сказати, що вони минули мляво і невиразно. Але справедливості заради скажемо, що небезрезультатно.

За цей час Президент зробив три головні речі. Поперше, підібрав команду. Вперше в Україні доступ до вищих ешелонів влади отримали люди не передпенсійного віку, а ті, хто або зарекомендував себе у передвиборчій боротьбі, або фахівець у своїй галузі. Звичайно, час відкоригує персоналії в президентському почті, вилікує тих, хто захворів «зоряною хворобою», але прецедент приходу до влади цілісною командою було покладено.

Крім того, Л. Кучма рішуче змінив людей на головних міністерських посадах в уряді, який сам не формував.

По-друге, Л. Кучма рішуче виступив за статус президентства, визначений у латаній-перелатаній Конституції, і заявив, що готовий бути і главою держави, і главою виконавчої влади. Для цього він, за його словами, узгодивши з Головою ВР і Прем'єр-міністром, тісніше підпорядкував собі уряд і делегував виконавчі повноваження всенародно обраним головам Рад усіх рівнів. Щоб погамувати амбіції місцевих лідерів, які, звісно, прагнуть більшої самостійності, було пущено в хід термін «регіоналізація», суть якого зводиться до надання більшої самостійності регіонам, грунтованої на більшій фінансовій самостійності, під пильним оком Києва.

«Сильні регіони — сильний центр» — це гасло увібрало в себе той компроміс, який задовольнив місцевих лідерів і який визначав їхню стабільну позицію під час можливого загострення протистояння між виконавцями і законодавцями. Перші і другі хочуть повноти влади у вигляді чи то президентської, чи то радянської вертикалі, а місцеві лідери стали, з одного боку, буфером між ними, а з другого — таким чином убезпечили себе і від амбіцій центру, і від амбіцій своїх місцевих Рад, які могли «попсувати кров» своїм головам, вимагаючи безумовного підпорядкування і підкорення тільки собі і регіональним інтересам, ігноруючи загальнодержавні.

Третю особливість ста днів визначив сам Л. Кучма, коли, виголошуючи доповідь, сказав, що період підготовки закінчився, що він і його команда готові йти в наступ. До попереднього оголошення війни злочинності як стратегічного завдання, теж визначеного в перші сто днів, додалися й інші чітко визначені стратегічні напрями.

За своїм характером виступ Л. Кучми був капіталістичним, антикомуністичним і антинаціоналістичним, тобто аполітичним. Країні Президент однозначно запропонував будувати капіталізм з людським обличчям, заснований на ринковій економіці, яку ще треба зробити такою.

А втомленому суперечками суспільству Л. Кучма сказав, що стоятимемо над політичними чварами, буде Президентом усієї країни, територіальна цілісність і державна незалежність якої для нього є беззастережними цінностями.

«Лівим» Президент сказав, щоб вони не думали про відновлення СРСР, націоналам — щоб і не думали про попередній курс на штучну самоізоляцію і насильницький розрив пріоритетних зв'язків з Росією. А всім можливим опозиціонерам запропонував цивілізовані правила гри — закон про опозицію, який перетворював би її з натовпу крикунів на конструктивно непримиренного підштовхувача влади і виробника для неї альтернативних рішень.

А ще Л. Кучма запропонував прийняти угоду про загальнонаціональну злагоду і трішки потерпіти заради держави. І це напрочуд важливо в першу чергу для нього, але й для держави теж. І ось чому. Ставши Президентом тоді, коли почали працювати об'єктивні закони економіки, а отже, у відповідь на емісії поповзли вгору ціни, Л. Кучма мимоволі став заложником суб'єктивного невдоволення людей. Його ім'я знову тісно зв'язалося з неприємними для людей процесами підвищення цін, розкручування маховика інфляції. А попереду ще й зима, яка, як завжди, прийде неждано, а за енергоносії платити нічим. Соціальні заворушення — хоча й неодмінний супутник радикальних реформ, але не найкраще тло для них, і можуть уповільнити їх хід.

Справедливості заради треба сказати, що Л. Кучма не виправдовувався, а закликав затягнути паски і зі спільними проблемами боротися разом.

Отже, минають сто днів, і ця дата збіглася з обговоренням президентської доповіді в парламенті. І хоча Президент недвозначно натякнув, що готовий заповнити законодавчий вакуум, потрібний для здійснення наміченого, своїми указами, «годиною Ч» для нього можуть стати саме депутатські рішення. І щодо програми, і щодо подальших кроків. Депутати можуть робити, а можуть і не робити дві речі: допомагати Президентові потрібними законами і схвалювати його кадрові зміни. Останнє дуже важливо, бо всі помітили: автори президентської стратегії і більшість уряду — то різні люди, і будь-які чудові плани можна «закопати», нічого не роблячи. Іншими словами, від ВР значною мірою залежить, буде Л.Кучма мирним реформатором чи на нас знову чекає протистояння і загострення політичної обстановки.

Слід, правда, зазначити, що вже від самого Президента залежить, чи вистачить у нього рішучості йти своїм курсом попри всі можливі перешкоди і чи не повторить Л. Кучма-президент помилки Л. Кучми-прем'єра.

Володимир СКАЧКО.

Життя Рад

КОМАНДА ЗАЛИШИЛАСЯ, ПРІОРИТЕТИ — ТЕЖ

Нині важелі реальної влади передано Радам та виконкомам. Для Сумської області таке реформування навряд чи означатиме перегляд принципових підходів в управлінні регіоном. Принаймні керівник секретаріату обласної Ради — секретар виконкому Юрій Добровольський, з яким зустрівся кореспондент «Голосу України», саме у спадкоємності політики попередньої і нинішньої влад вбачає головну особливість перехідного періоду:

— Припинення двовладдя відбулося, я сказав би, у робочому порядку, еволюційно. Цьому сприяло насамперед те, що головою облради обрано колишнього представника Президента в області Анатолія Єпіфанова. Ділова конструктивна співпраця в недалекому минулому адміністрації і Ради, однакові вимоги під час добору кандидатур на ключові посади в апарати управління дали можливість уникнути істотних кадрових змін. Досить сказати, що з 24 начальників відділів і управлінь, яких затвердила перша сесія облради, лише троє — нові люди, решта — з попередньої команди. Політичні уподобання, бо це справа суто особиста, не бралися до уваги. Хоча під час виборів далеко не всі з нинішнього складу обласної номенклатури були однодумцями. Головне, що враховувалося, — це ділові і моральні якості особи. Скажімо, Володимира Шевченка, котрий від компартії був опонентом Єпіфанова у боротьбі за високу посаду обрано першим заступником голови облради з питань агропромислового комплексу.

— **Кадрова стабільність, очевидь, і, особливо за нинішніх умов, явище позитивне. Разом з тим нові реалії вимагають нестандартних рішень у формуванні структури виконавчої влади. Чи є у вас тут якісь новації?**

— Звичайно, тим більше що сьогодні з «центру» ніхто не нав'язує свої рекомендації, як краще організувати справу, — наголосив Юрій Добровольський. — І це таки правильно, бо на місцях видніше, що й як влаштовувати. Раніше, приміром, був відділ промисловості, транспорту і зв'язку, повноваження якого обмежувалися роботою консультативно-дорадчого характеру. Тепер, коли на перший план виходить завдання піднесення економіки, нам потрібен ефективний орган управління базовими галузями з широкими правами і конкретними обов'язками. Саме з цією метою і створено відповідне управління виконкому (додайте до колишньої назви ще й «енергетики») зі статусом юридичної особи. Не приховуємо, що на управління покладено передусім функції з координації діяльності підприємств усіх форм власності для забезпечення як життєвих інтересів області, так і виконання держзамовлення. За формою це певною мірою є повернення до адміністративних методів керівництва, але за змістом йдеться про новий механізм взаємовідносин влади і виробництва, в основі якого обопільний економічний інтерес. Управління вирішуватиме також долю збиткових підприємств.

Не залишилося поза увагою й таке питання, як боротьба зі злочинністю. Створено відділ з координації роботи правоохоронних органів, водночас він займається відродженням таких громадських організацій, котрі свого часу відіграли важливу роль в утвердженні правопорядку — спостережних комісій, товариських судів, добровільних народних дружин тощо. Сподіваємося, що на якісно новий рівень вдасться поставити, з допомогою щойно організованого інформаційно-аналітичного відділу й систему зв'язку виконавчої влади з населенням. Під його дахом — центр вивчення громадської думки сектора забезпечення аудіо- та відео- інформацією.

Втім, пріоритети залишаються незмінними. Це, по-перше, налагодження механізму регіонального самоврядування. Щоправда, нечітка правова база, зокрема, щодо розмежування державного і територіального управління істотно гальмує рух вперед. Гадаю, виконавча влада має діяти на основі підпорядкування «згори» «донизу». А от представницьким органам така «вертикаль» не потрібна. Кожен на своєму рівні має приймати рішення, які визначаються його повноваженнями.

Другим пріоритетом є відновлення і розвиток взаємовигідних зв'язків з країнами СНД. Цьому сприятиме, зокрема, географічне положення області, давні традиції дружби і співробітництва, насамперед, з прикордонними регіонами Росії та Білорусі. Маємо науково обгрунтовану програму створення на теренах Сумщини вільної економічної зони й активно готуємося до реалізації цього задуму.

По-третє — забезпечення умов переходу економіки до ринку і соціальний захист населення. Значною мірою економічна стабілізація в області залежатиме від виконання регіональних програм «Цукор», «Льоноконоплі», «Полісся». Сьогодні в кризовому стані більшість наших підприємств. Але спад виробництва вдалося зупинити. Тож знаходимо кошти для розв'язання соціальних проблем. Це й дотації на хліб об'єднанню хлібопекарської промисловості та споживчій кооперації, і пільгові кредити підприємствам, котельні яких опалюють житлові масиви, і кошти на відшкодування збитків сільських аптечних пунктів.

Віталій МАКСЮТЕНКО.
Сумська область.

Продиктовано в номер

У Харкові землю купили...

15 жовтня в Харкові відбувся 3-й земельний аукціон з продажу права довгострокової оренди на 50 років з переважним правом продовження оренди ще на 50 років на семи земельних ділянках.

На аукціон було виставлено три ділянки для будівництва офісів, дві ділянки — для будівництва багатоповерхових житлових будинків та дві ділянки — для автостоянок.

Як повідомив кореспондентові «Інтерфакс-Україна» начальник Головного адміністративного управління міськвиконкому з планування та обліку Любов Погуляєва, загальна сума, за яку було продано ділянки, становила 30,17 мільярда карбованців.

...А в Луцьку — ні...

Перший аукціон, на який Луцька міська Рада виставила чотири земельні ділянки під забудову, не відбувся. Початкова ціна десятисоткової ділянки становила 50 мільйонів карбованців. Тільки один чоловік подав заявку на участь у торгах. Невже у Луцьку земля нікому не потрібна? Адже не секрет, що земельні ділянки в обласному центрі продають, тільки без відома влади. І ціна — значно вища. Мабуть, працівники комітету з комунального майна щось тут не допрацювали.

Прес-конференція Сергія Цекова

17 жовтня відбулася прес-конференція Голови ВР Криму Сергія Цекова. Він однозначно заявив, що Республіка Крим є складовою частиною України, але свої відносини з нею має будувати на основі договору та угод. На запитання, як зараз іменувати Крим, Республікою Крим чи Автономною Республікою Крим, — С.Цеков відповів: «Республікою Крим», чим зігнорував постанову українського парламенту з цього приводу.

С.Цеков не проти, щоб був проведений референдум про недовір'я ВР Криму. Якщо буде зібрана для цього необхідна кількість підписів виборців. Спікер парламенту виступає за впровадження на півострові посад міністра внутрішніх справ Криму і голови Служби безпеки Криму замість існуючих сьогодні посад начальників Головних управлінь: МВС України в Криму й СБУ в Криму.Що ж до посади президента Криму, то Цеков вважає, що ця посада може чи то зберегтися чи то ні, «все залежатиме від рішення ВР Криму».

Холера: заспокоюватись ще рано

В статистичних повідомленнях про стан захворювання на холеру є дві цифри, які привертають пильну увагу спеціалістів. Перша — 822 — веде відлік від появи першого хворого ще на початку вересня. Друга — 170 — свідчить про реальну кількість хворих, які перебувають на лікуванні в 10 областях.

Начебто і не викликають особливої тривоги ці цифри. Та заспокоюватись ще дуже рано. Минулий уїк-енд додав ще п'ятьох хворих по Миколаєву та Криму. Типовий випадок — пенсіонери на дачі вживали воду, взяту безпосередньо із лиману. Інші — не зважили за потрібне своєчасно звернутись до лікаря. Поки не злягли.

Отак, байдужість та лінощі стають головною причиною появи нових хворих.

Пам'яті Степана Бандери

У Львові відбулася меморіальна академія, присвячена 35-й річниці від дня загибелі Степана Бандери. Її провели обласна організація Конгресу українських націоналістів та міськвиконком. Степан Бандера, якого нишком отруїли за завданням КДБ, став символом боротьби за Україну. Він обстоював ідею двох фронтів — проти більшовизму та проти фашизму. Відбулася панахида на могилі Степана Бандери у Мюнхені. Вшанування його пам'яті відбудеться також у Києві та Донецьку.

Лоцман у морі бюрократії

Чи потрібна Україні валюта? Очевидно, ні, бо інакше не довели б у нас професію лоцмана до повного вимирання. Статистика свідчить: із 216 лоцманів України 25 уже перейшли працювати під юрисдикцію Росії, ще 36 готуються це зробити; 6 лоцманів готують документи для виїзду за кордон, 13 — до роботи на іноземних кораблях. Ще 7 лоцманів уже працюють на іноземців, а 22 змушені були змінити професію. Середній вік решти лоцманів України — за шістдесят. Немає припливу молодих кадрів. І незабаром національна лоцманська школа перестане існувати, оскільки спеціальних інститутів для підготовки кадрів немає. Досвід, знання передавалися виключно від покоління до покоління. Що далі?

Уже сьогодні українські територіальні води стали небезпечними для судноплавства. Це може призвести до відмови іноземних судновласників заходити в наші територіальні води і порти. Наслідки, думаю, зрозумілі...

Рятування потопаючих — справа рук самих потопаючих. Згадавши цю нехитру істину, українські лоцмани провели 8 вересня у Миколаєві установчу конференцію Асоціації лоцманів України. І почали діяти. Президент асоціації Віктор Бездольний зустрівся з рядом народних депутатів, провів величезну роз'яснювальну роботу. Так з'явилося звернення до Верховної Ради, підписане 22 народними обранцями. Що пропонують?

Основа вирішення проблеми — правова. Ніколи і ніде функціонування лоцманських служб не було виключною монополією держави. Крім СРСР, де у 1968 році було прийнято Кодекс торгового мореплавства. Крім цього кодексу Україна сьогодні не має ніякої правової бази для функціонування лоцманських служб. А в проекті Морського кодексу у частині, яка регулює діяльність лоцманських служб України, повторюється Кодекс торгового мореплавства СРСР. І знову відносить цю справу до державної монополії. Це суперечить законам України, зокрема, «Про підприємство», «Про підприємництво», які передбачають відокремлення господарчих органів від органів державної інспекції.

Правова неврегульованість лоцманської діяльності не дає можливості вирішувати питання відповідальності та взаємних зобов'язань між лоцманом і капітаном у гарантіях безпеки проведення суден. А цією гарантією є знання та досвід лоцманів. А держава цього не гарантує. Не гарантує вона і соціального захисту, особливо страхування.

Якщо ми не хочемо втратити національну лоцманську школу, маємо допомогти їй вижити. Вижити цілком законним шляхом. А для цього — прийняти Закон України «Про морських лоцманів України». А поки він буде готуватися і проходити експертизу, привести у відповідність з законодавством України Кодекс торгового мореплавства — основний закон, який регулює правові стосунки у морській діяльності — з урахуванням усього вищевикладеного.

Костянтин ПАРИШКУРА.

P.S. 11 жовтня на сесії ВР України, коли Кодекс торгового мореплавства розглядався у першому читанні, поправки, внесені МДГ з ініціативи Асоціації лоцманів України, депутати вирішили внести до проекту. Крига скресла?

SOS: Вмирає українська книга...

Що таке сьогоднішня українська книгарня? Це, як правило, частина площі «під комерцію», це великий вибір еротики та детективів, це, подекуди, російська класика та світова класика російською мовою; це ... кілька українських книжок, що наче бідні сироти туляться десь у куточку, і не вражають ні широтою вибору, ні, найчастіше, опорядженням. У столичних магазинах: кілька книжок про Шевченка, «Волинь» У.Самчука, кілька видань серії «Історичний роман», гарно виконана, але дорога «Енеїда» І.Котляревського, надзвичайно бідно оформлена напівкнижка-напівброшурка Є. Дударя «Хунта діє». Оце майже все. Української художньої літератури начебто й не існує...

Видавництво художньої літератури «Дніпро» було колись, за обсягами виробництва, другим у Союзі і третім у світі. Нині «Дніпро» «змілів», майже до цілковитого висихання. Такі цифри: якщо до кризи, до 1990 року, видавалося 255—260 назв книжок щорічно, то минулого року їх видано лише 16, а за 8 місяців нинішнього — 9 назв. **Впали тиражі — з 14 мільйонів до 525,6 тисячі в минулому році.** Та все ж «Дніпро» і сьогодні залишається одним з небагатьох видавництв, котрі вперто видають українські книжки і живуть не на «еротично-детективні» заробітки. «Дніпрові» дуже важко. Розповідає головний редактор видавництва **Світлана ЖОЛОБ:**

— У мільйони, десятки мільйонів разів зросли ціни на папір та інші поліграфічні матеріали, на поліграфічні послуги. Обсяг книговидання катастрофічно впав, високорентабельна колись галузь стала збиткова. Хоч не можна сказати, що українську книжку не хочуть читати: попит на неї є, але читачі наші не мають здебільшого грошей на книжки. Отож ми не можемо піднімати ціни відповідно до рівня зростання наших витрат, тому й книжки збиткові. Тут нічим не зарадиш, аж доки не збалансується економіка взагалі, не збалансуються людські потреби й зарплати.

Галузь ніби приречена. Та, з іншого боку, можливості вийти зі скрути є, допомогти повинна держава. Ми не просимо дотацій, розуміємо, що в уряду коштів обмаль, але ж можна встановити хоча б якісь податкові пільги! У всьому світі лише зо два десятки країн оподатковують власне книговидання і то порівняно з нашим — лише символічно. Ми ж сплачуємо десятків зо два різноманітних прямих і непрямих податків: від прибутку, ПДВ, до фонду зайнятості, до пенсійного, іноваційного, фонду Чорнобиля... якщо додати до цього, що ми не можемо одержати гроші за продані книжки і прибуток з'їдає інфляція, що папір ввозиться з Росії і для нас набагато дорожчий, ніж для російських видавців, що починається новий виток цін, то можна уявити, в якій ми скруті і що очікує нас попереду. Я не кажу вже про те, що в податковій політиці ніякого розрізнення між видавцем, який випускає вкрай потрібні книжки — класику, підручники, і тим, хто наживається на порнографії. Невже так важко зрозуміти, що не можна душити податками некомерційні видавництва, які й так ледве животіють?! А держава поки що мовчки споглядає, як гине українське книговидання.

Що ж, можна поспівчувати Світлані Жолоб, але більше треба пожаліти самих себе: ми поступово залишаємося без українських книжок. Те, що душила раніше цензура, нині душить економічна криза. А уряд... Може, в уряді не читають української літератури?..

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Вручено бойове знамено

Чернігівському військовому з'єднанню «Десна» вручено бойове знамено. З цієї урочистої нагоди у гарнізоні відбувся мітинг і марш-парад навчальних підрозділів. Прапор освятив настоятель Воскресенської церкви міста Остра отець Володимир. Воїни з'єднання привітали ветеранів-визволителів великим святковим концертом.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

Побачене в дорозі

Пізнє потомство

На фотознімках — гніздо горлиці кільчастої. Його розпізнають без особливих труднощів: кілька перехресно примощених хворостин, на денці — жмутик сухої трави, інколи птахи обходяться й без цього — горлиці ніколи не відзначалися архітектурними здібностями...

На початку серпня на березовому розщепі з'явилася перша гілочка, принесена кимось із птахів. З будівельним матеріалом сімейство не мало особливих клопотів — його вдосталь під кроною розлогого дерева.

Захоплені спорудженням домівки, птиці умудрялися збирати хворостини навіть довкіл собачої будки, у якій безтурботно дрімав угодований кудлань.

Через кілька днів птахи справили новосілля. Згодом під крильми самки забіліли два яєчка. Такої пізньої кладки я ще не бачив.

— На теплу осінь це, — зауважив сільський дідусь. — Переживати за горлиць не варто — виводок швидко опериться, борше ...чого стане на крило.

Устами літньої людини глаголив досвід. На початку вересня, коли окремі птахи вже гуртувалися в зграї, подумуючи про відліт у вирій, у гнізді на старій березі з'явилися два пухнасті клубочки. Кожен етап пташиного розвитку проходив значно швидше, ніж це буває навесні.

Згодом гніздо спорожніло. Сімейка переселилася на телефонні дроти, а невдовзі, коли окріпли крила малят, майнула на поля, щоб підкріпитися до настання зими.

Ніби на підтвердження дідусевих слів, осінь видалася щедрою на тепло, дала можливість зміцніти пізньому пташиному потомству, а нам подивуватися цим не так часто баченим випадком.

Василь БАБУХ.

Чернівці.

Фото автора.

Актуальне інтерв'ю

Віктор КИРИК:

Ми захищаємо права громадян України

[В т]елефонному довіднику Міністерства закордонних справ консульське управління — серед останніх у списку. Але це зовсім не означає його маловажність. Бо, як сказав мені в розмові один із співробітників цієї установи, — це ніби швидка допомога: поки не припекло, її не помічають, а як сталося лихо, то вся надія на неї. А для багатьох громадян — і українських, і іноземних — відносини з країнами, куди вони від'їжджають і куди прибувають, починаються саме із спілкування з консульськими спеціалістами.

А які проблеми має консульська служба МЗС України? [Як] живеться-можеться у такий складний час, які питання вирішує щодень? На ці та інші запитання кореспондент «Голосу України» попросила відповісти виконуючого обов'язки начальника консульського управління Віктора КИРИКА.

— Вікторе Андрійовичу, Міністерство закордонних справ України і до розпаду [Со]юзу виконувало консуль[ські] функції, що відразу після проголошення незалежності значно розширилися. Які вони нині?

— Вони визначені консульським статутом України, затвердженим указом Президента. Наша служба напрацювала певний досвід, скажімо, в питаннях виїзду-в'їзду в Україну, прийняття громадянства та інших. Проте після проголошення незалежності коло обов'язків стало незмірно більшим. Звичайно, було чимало проблем, але ми з ними досить швидко розібралися і нині не почуваємося новачками.

І найголовніше: як би не розвивалися політичні події, а ми захищаємо права й інтереси громадян України, де б вони не перебували.

— Часто це доводиться [роб]ити?

— Постійно. Демократія принесла Україні свободу [ви]їзду: маєш необхідні документи — одержуй візу і мандруй. Але відразу ж з'явилися і проблеми. Наприклад, «підкидає» клопоту так званий економічний туризм.

Зокрема, до Польщі. Наші шопінг-туристи так освоїли Європу і весь світ, що, буває, опиняються бозна-де. Наприклад, у тюрмах Польщі сидить більше тисячі наших «туристів».

Безумовно, свого часу вони порушили закони — і під час виїзду, і в країні перебування, а потім потрапили в поле зору і нашої мафії, і польських кримінальних груп, ставши фактично безправними. Для нас же вони — громадяни України, чиї інтереси треба відстоювати.

— Нині чимало людей, особливо молодих, вирушають на заробітки в інші країни чи в гості на запрошення знайомих, партнерів по бізнесу. Буває, що вони потрапляють, як кажуть авіатори, у нештатні ситуації. І це не обов'язково — порушники законів. Буває і збіг обставин. Куди їм звертатися у таких випадках за захистом?

— Думаю, що законослушні громадяни навіть у таких ситуаціях знайдуть вихід: за них відповідають особи чи фірми, що їх запросили. Не буде проблем, коли вони звернуться до посольства України. Але ж є й інші приклади.

Останнім часом, наприклад, побільшало дівчат, що їдуть в інші країни працювати в нічних клубах. Усі вони за документами, як правило, балерини. Я й не підозрював, що Україна така багата на представниць цієї професії.

Дуже часто наші «балерини» потрапляють практично у рабство, вибратися з якого буває дуже непросто. От і падає ця проблема на консульську службу. Ну, виручили бідолаху. А як її без грошей додому відправити? Адже на такі витрати кошти не передбачені. Тож і шукаємо тих, хто цих «артисток» туди запрошував, щоб вони оплатили хоч би дорогу додому...

Щоразу зустрічаємося з проблемою, якої могло б і не бути, якби в Україні існувала система страхування громадян, що виїжджають за кордон. От, скажімо, поїхав чоловік до Варшави, а якимось чином опинився у Лондоні. Звідти посольство депортувало його до Києва, а тут ми з нього вимагаємо повернути затрачені гроші. Він би й радий, та звідки їх узяти? У нинішній економічній ситуації він їх і за все життя не заробить.

Мене дивує інше: як люди довіряють фактично авантюристам, рушаючи на сезонні роботи в інші країни, не маючи на те дозволу і відразу потрапляючи в повну залежність від роботодавця? І навіть не замислюються над можливими наслідками...

— Вікторе Андрійовичу, от бачите, скільки людей, користуючись сумнівними методами, все ж їдуть за кордон. А от той, хто збирається в ділову поїздку, не завжди без проблем може оформити документи. Ми сподівалися, що нові паспорти громадян України спростять цю процедуру. А одержати їх, виявляється, ще складніше. В чому тут причина?

— Забезпечення такими паспортами планувалося протягом кількох років. Проте я з вами згоден, що процес затягнувся. Причина банальна: бракує технічних засобів, щоб їх заповнювати, а коштів на їх придбання наші колеги з МВС теж не мають. На мій погляд, ми тут економимо на сірниках, бо втрачаємо значно більше на простоюванні людей у чергах за оформленням документів, на зіпсованому настрої...

Наше управління взяло на себе не властиві йому функції: оформлення службових паспортів. Це не наша робота, але треба ж якось сприяти підприємцям України...

— І наостанок: хто може працювати в консульському управлінні?

— Великі патріоти України. Я не жартую. Держава оцінює цю дуже складну, відповідальну і копітку роботу дуже низько, наша платня — як би його делікатніше висловитися? — не сприяє тому, щоб сюди йшли елітні кадри, як це є у всьому світі.

Але коли всерйоз, то у нас працюють спеціалісти з юридичною або гуманітарною освітою із знанням іноземної мови. І наші співробітники впевнені: освоївши консульську роботу, і про посаду посла можна мріяти...

Інтерв'ю взяла Валентина ПИСАНСЬКА. Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Продиктовано в номер

Рада Безпеки має підтвердити

Міністерство закордонних справ України вважає, що після того, як відбудеться передавання головних функцій щодо забезпечення порядку й громадської безпеки на Гаїті від багатонаціональних сил до МООНГ, Рада Безпеки має підтвердити основні критерії початку операцій з підтримки миру. А також основні принципи їхнього розгортання та функціонування, що вже знайшли своє відображення у відповідних документах ООН.

Американський сенатор вважає, що не варто чекати

У конгресі США офіційно розповсюджено текст заяви впливового сенатора П. Лехи. В ній, зокрема, сказано, що 30 вересня Міжнародний валютний фонд повідомив про досягнення попередньої угоди про співпрацю з урядом України. МВФ започаткував його, виходячи з того, що український уряд розпочав рух у напрямі економічних реформ, націлених на зниження інфляції, стабілізацію української економіки та залучення приватних інвестицій для зростання виробництва і створення робочих місць. Для нас настав час діяти, наголосив у своїй заяві сенатор Лехи. Дехто може заперечити, що нам треба ще почекати, поки ми не переконаємося, що українці справді проводять потрібні, на наш погляд, реформи. Але те, що тепер справді потрібно українцям, — це вотум довіри, щоб вони повірили в самих себе. Давайте наважимося. Давайте повіримо Президентові Леоніду Кучмі на слово. Сенатор П. Лехи закликав Білла Клінтона знову відкрити книгу допомоги Україні. США мають перші вітати Україну серед держав з демократично ринковою економікою, сказав він.

Убивають журналістів

Внаслідок терористичного акту в Москві загинув журналіст Дмитро Холодов, співробітник газети «Московский комсомолец». За підсумками розслідування, яке проводить Управління федеральної служби контррозвідки по Москві та Московській області, вибухівка була в «дипломаті», що його журналіст приніс до редакції газети з Казанського вокзалу, гадаючи, що там лежать документи. Вибух пролунав під час відкривання чемодана.

Як і передбачалося...

Глава міжнародної естонсько-шведсько-фінської комісії з розслідування причин загибелі вантажо-пасажирського порома «Естонія» А. Мейстер після засідання комісії у Таллінні повідомив на прес-конференції: «Щодо можливих причин загибелі порома з більш як 900 пасажирами і членами екіпажу на борту, то знайшли підтвердження припущення, висловлені раніше». У порома відірвався носовий візир і внаслідок цього через ворота, що не витримали удару хвиль, вода затопила автомобільну палубу. Це й спричинило сильний крен до 90 градусів, після чого судно перевернулося й потонуло».

За гроші відповідатимуть особисто

Складна фінансова ситуація склалася в сільському господарстві Білорусі. Про це заявив, виступаючи в парламенті країни, Президент О. Лукашенко. Держава все ще не цілком розрахувалася з селянами за поставлені державі зерно, картоплю, льон. Господарствам виділено на підготовку до зими з республіканського бюджету 30 мільярдів рублів. Керівники господарств нестимуть особисту відповідальність за використання коштів.

А Касатонов усе роздумує

Перший заступник головкому ВМФ Росії І. Касатонов, який перебуває в Калінінграді з інспекторською перевіркою готовності Балтфлоту, заявив на прес-конференції: «Проблему поділу Чорноморського флоту не буде розв'язано найближчим часом. Доля чорноморців мало хвилює деяких українських політиків, які використовують цю ідею як можливість заявити про себе, зробити власну кар'єру. Україна не має ні морської, ні океанської доктрини, та й за нинішнього становища економіки їй не по кишені утримання флоту. Тож сьогодні його цілком фінансує Росія, котра виявляє в цьому непростому питанні стриманість, чекаючи від нового Президента ділового й реалістичного підходу до його розв'язання».

Вісті з діаспори

Ми їх знаємо ще мало...

[С]ловацьке педагогічне видавництво у Братиславі та відділ україн[ської] літератури у Пряшеві видали книгу Любиці Баботи «Закарпатоукраїнська проза другої половини XIX століття».

Видання знайомить читачів з життєвим та творчим шляхом таких відомих і маловідомих письменників, як Олександр Духнович, Петро Янович, Олександр Гамічков, Олександр Митрак, Анатолій Кралицький, Іван Сильвай, Євген Фенцик, Юлій Ставровський-Попрадов.

Книги для сусідів

У Варшаві відбувся книжковий ярмарок, в якому взяли участь близько чотирьохсот закордонних видавництв і двісті польських.

Україна була представлена трьома стендами, зі зразками продукції видавництв «Либідь», «Обереги», «Урожай», «Мистецтво», «Освіта», «Наукова думка», «Дніпро», «Вища школа», «Молодь». Українська книга користувалася неабиякою популярністю у покупців.

Цікаво, що, крім видань українською мовою, були тут і польські переклади творів Івана Франка «Мойсей» та Романа Іваничука «Орда».

Часопис «Київ—Відень»

Австрійсько-українське товариство видало двомовний ілюстрований часопис «Київ—Відень».

Посол України в Австрійській Республіці Юрій Костенко сподівається на відновлення славних журналістських традицій українських організацій у Відні, Зальцбурзі та інших австрійських містах.

Можливо, як колись Колумб відкрив Америку, нова газета відкриє Україну та українців для австрійців...

Світ очима художника

Виставка картин Олекси Новаківського (1872—1935) відбулася в Державному музеї українсько-руської культури міста Свидник в рамках ювілейного сорокового Свята культури русинів-українців Словаччини. На ній представлено 53 роботи видатного митця початку третини XX століття.

Чудові пейзажі Гуцульщини, твори на побутові та релігійні сюжети, серія портретів — ці та інші картини належать до приватної колекції Миколи Мушинки, великого шанувальника та популяризатора творчості художника.

Добірку підготувала Ольга ГУТВАРЄВА.

Країна, пройнята музикою...

Звичайно ж, як тільки ми чуємо назву австрійської столиці, то мимоволі налаштовуємося на ліричний лад: навіть затятих раціоналістів заколисують ліричні вальси Штрауса, а знаменита мелодія віденського вальсу стала візитною карткою цього казкового міста над Дунаєм.

Проте Австрія це ще й батьківщина іншого великого композитора — Вольфганга Амадея Моцарта, який народився у казково гарному гірському Зальцбурзі.

Коли ввечері його вулички безлюдніють, а численні туристи заповнюють кафе і ресторанчики, тут зникає відчуття реальності, а старовинні квартали, яких, на щастя, не торкнулася сучасність, виповнюються прекрасними мелодіями: це з вікон будинку, де народився Моцарт, тихо лине його невмируща музика...

На знімку: це — Зальцбург...

Фото Олександра КРЕМКА.

Життя Рад

НЕ НАШКОДЬ —

правило не лише для лікаря, а й для законодавця

Черговий раз спалахнули пристрасті й суперечки навколо державного устрою України. Викликано це тим, що найближчим часом Верховна Рада у другому читанні розгляне проект Закону про місцеві Ради народних депутатів. Прибічники різних поглядів і підходів наводять безліч аргументів на захист власних концепцій. Як зразок беруть досвід інших країн, передусім, тих, які називаємо правовими, демократичними. Не ставлячи під сумнів щирість сторін, які сперечаються, дозволю собі стверджувати, що ніде в світі ще не вдалося здійснити таку модель державного устрою, котру можна було б вважати єдино правильною .Чи оптимальною з точки зору забезпечення управління процесами у суспільстві й збалансованості різних рівнів влади, інтересів громадян і держави. Справді, хто може сказати, що США, де президент обирається фактично всім населенням, управляються краще, ніж Великобританія, де прем'єр-міністром автоматично стає лідер партії, котра перемогла на виборах. Чи ризикне хтось стверджувати, що те місто Європи, де мера обирають усі городяни, управляється гірше, ніж інше, нерідко у тій же державі, де мера називають депутати Ради?

Безумовно, є принципові, винайдені цивілізацією, норми управління,спираючись на які кожна держава, з урахуванням власного історичного та національного досвіду і певної ситуації, здійснює власну концепцію розвитку. До таких, так би мовити, постулатів належить обов'язковий і суворо окреслений Конституцією поділ влади на законодавчу, виконавчу і судову,їх автономність, що спирається на визначені законом механізми взаємодії і стримування.

Так само можна говорити про те, що більшість країн Європи і світу знайшли розумний баланс інтересів держави і людини як особистості та громадянина шляхом розмежування владних повноважень за рівнями державного управління та місцевого самоурядування. При цьому частина останнього може бути меншою або більшою, але реально існує воно лише тоді, коли наділене власною компетенцією, визначеною законодавчо, і яку ніхто, окрім закону, змінити не може. Коли ця компетенція місцевого самоврядування знову ж таки законом чітко розподілена між рівнями управління на територіальну і власне населеного пункту.

Понад три роки тому, практично водночас із проголошенням суверенітету України, ми стали на шлях державного будівництва. Тоді визрівало розуміння того, що альтернативою адміністративно-командній системі може бути лише такий устрій держави, в якому додержуються принципи та постулати, перевірені світовим досвідом. Наївно було б думати, що саме по собі ухвалення Закону про місцеві Ради і місцеве самоврядування гарантує нам ті досягнення, що привертають нас у більшості країн Європи та світу. Вони століттями йдуть своїм шляхом, ми ж тільки стали на нього. Доцільно було б сьогодні з урахуванням власного набутого досвіду та ситуації, що склалася, переглянути й оцінити зроблене, проаналізувати допущені недоліки і помилки, внести необхідні корективи до законодавства, але не збочувати зі шляху державного будівництва.

А саме таке намагання ми бачимо у проекті Закону про місцеві Ради народних депутатів, ухваленому Верховною Радою в першому читанні. І йдеться не про окремі його статті і формулювання, а про концептуальні позиції. Стати на них, означає однозначно відмовитися від будівництва правової демократичної держави і фактично законсервувати цей процес, а в чомусь і реставрувати класичну радянську систему. Якщо відкинути ідеологічні аспекти, а залишитися тільки на позиціях проблем управління за умов будівництва нової держави і нового суспільства, запропоновані підходи виявляються не лише безперспективними, але й навіть шкідливими.

Ні для кого не секрет, що Ради як форма влади створювалася Леніним під певні передумови, головною з яких була наявність однієї партії із залізною дисципліною, забезпечуваною так званим демократичним централізмом. Так само ні для кого не секрет, що протягом десятиріч управління величезною державою, ім'я якій СРСР, здійснювалося не Радами, а партійними органами за принципом безумовного підпорядкування нижчого партійного органу вищому. Ради правили лише за деякий фасад виголошеного народовладдя, ніколи самостійно не розв'язували жодного ключового питання, а лише механічним голосуванням підтверджували те, що визначалося зовсім в інших кабінетах. Ця система тривалий час удосконалювалася і, безумовно, як будь-яка система, у чомусь була ефективною, але в цілому приречена, що і привело до історичного глухого кута. Цілком очевидно, що намагаючись реанімувати радянську систему як таку, чим би це не маскували автори проекту закону, вони мають на меті лише одне: відновлення того державного принципу і тих методів управління, котрі гарантувалися 6-ю статтею Конституції СРСР. Чи хоче цього суспільство? Гадаю, ні. В усякому разі чимало фактів засвідчують: якщо навіть люди і невдоволені сьогоднішнім становищем, то це не означає, що вони прагнуть до реставрації минулого. Вони хотіли б, аби держава засвоїла кращі зразки управління, вироблені світовим співтовариством, використовуючи все те, що на етапі змін вносить до нашого життя безладдя і дезорганізацію.

Запропонована в проекті закону схема Рад як органів державної влади з абсолютним підпорядкуванням Рад нижчого рівня Радам вищого рівня на практиці означає одне: Верховна Рада як законодавчий орган і органи представницької влади нижчого рівня фактично підмінюють собою виконавчу владу, яка за чинною Конституцією підпорядкована президенті. Враховуючи, що президент у повній відповідності з Конституцією власним указом вже сформував єдину систему виконавчих органів, йому підпорядкованих, для здійснення функцій державного управління на всіх рівнях, прийняття закону у запропонованій редакції означало б, що у державі фактично узаконюється двовладдя. А це неминуче призведе до протистояння і конфліктів між двома гілками влади — законодавчою і виконавчою. Ми все це бачили в Росії, і, думаю, те, що сталося там, має правити нам за добрячий урок.

Ще одне ключове питання — взаємовідносини центру і територій. Ми вже пережили кілька років тому складний і болючий процес розмежування повноважень місцевого самоврядування між містами і територіями. Класичне місцеве самоврядування може здійснюватися лише у населеному пункті, тобто там, де люди живуть, де вони реалізують себе як особистості, як громадяни країни, де мають можливість одержати від держави і місцевої влади усі послуги, потрібні для задоволення розумних потреб. У той час найгострішим це протистояння було між областями і містами, передусім , обласними центрами. Визначення Рад населених пунктів як Рад базового рівня із власною компетенцією, до якої ніхто не може втручатися і змінити може лише закон, було конкретним й істотним кроком на шляху розвитку місцевого самоврядування. Багато ким це не сприймалося. Так, було припущено чимало очевидних недоречностей, коли селищна або сільська Ради у тому чи іншому разі власними рішеннями могли перешкоджати здійсненню якихось великих планів, як це було з відведенням землі під спільні соціальні потреби. Недоречності треба усувати, але ж чи означає невміння працювати за нових умов, відсутність досвіду, підготовлених кадрів, що треба відмовлятися від самої ідеї? Певен, ні в якому разі.

Закладений у проекті закону принцип підпорядкування Ради нижчого рівня Раді вищого рівня за умови, що компетенція Рад різних рівнів абсолютно не розмежована, означає фактичне багатовладдя і на територіях. А це прямий шлях до конфліктів в містах, населених пунктах, регіонах.

Без сумніву, для поліпшення управління ключовими процесами в суспільстві державна виконавча влада на всіх рівнях має здійснюватися за принципом жорсткого вертикального підпорядкування. Але так само вочевидь, що за відсутності у місцевих Радах власної компетенції, управління державою і суспільством не тільки не поліпшиться, а навпаки, послабиться. Більше того, можливість розв'язання величезної кількості місцевих проблем, котрі за своїм характером на місцях тільки й повинні вирішуватися, у разі прийняття пропонованої проектом вертикалі представницької влади автоматично залежатиме від найвищої службової особи. Таким чином, ми приходимо до схеми, за якої, в разі її здійснення, Верховна Рада та її Голова, може, не безпосередньо, але все ж відповідатиме за те, що з вини житлового управління не освітлено під'їзд, не заасфальтовано пішохідну доріжку, чи зіпсувався водопровід тощо. Отже, повернемося до вже відомої нам системи, коли держава відповідала за все і, врешті, ні за що.

Верховна Рада потрібна зовсім для іншого. Вона має формувати правовий простір, в якому нормально взаємодіяли б різні гілки та різні влади й управління.

Це розуміє багато хто. Як і те, що за різними підходами до управління державою нині ясно проглядаються політичні аспекти. Якщо ми справді хочемо будувати правову демократичну державу з багатоукладною економікою, то маємо усвідомлювати, що вона може існувати лише за умови чіткого розмежування повноважень різних гілок державної влади і рівнів місцевого самоврядування. Якщо ж ми хочемо законсервувати рештки авторитарної держави, тоді й справді треба реанімувати застарілу партійнорадянську вертикаль. Але тоді доведеться повертатися ще далі — до однопартійної системи, забути поняття «право», «свобода», «демократія», повернути шосту статтю і відповідно все сумне, що пов'язане з цим у нашій історії.

Депутати Верховної Ради ухвалюватимуть не лише один із законів, вони фактично складуть один з найважливіших розділів майбутньої Конституції. Верховна Рада, безумовно, — вищий законодавчий орган і саме тому всі його депутати мають усвідомити: політичні погляди й амбіції тих чи інших фракцій і груп не варті нічого поряд з бажанням суспільства рухатися вперед, до змін, до кращого життя.

Дуже хочеться вірити, що позиція, котру займав нині Президент України і яку неодноразово підтримував у своїх публічних виступах Голова Верховної Ради України, буде сприйнята більшістю депутатів і що, розглядаючи у другому читанні Закон про місцеві Ради народних депутатів, вони керуватимуться передусім принципом «не нашкодь». Вищим критерієм корисності діянь для кожного з нас є добробут людини. І це не просто декларація, то слід усім нам піклуватися про об'єднання інтересів держави і громади, держави і людини і закріпити їх законодавчо.

Євген КУШНАРЬОВ,
Голова Харківської міської Ради народних депутатів, президент Асоціації міських Рад України.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про національні заклади культури

З метою державної підтримки закладів культури, що відіграють визначну роль у духовному житті людини, створення належних умов для їх дальшого розвитку та примноження культурної спадщини народу України постановляю:

1. Надати статус національних таким закладам культури:

Державному академічному українському драматичному театру імені Івана Франка (м.Київ), який надалі іменувати Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка;

Державному академічному російському драматичному театру імені Лесі Українки (м.Київ), який надалі іменувати Національний академічний театр російської драми імені Лесі Українки;

Київській державній філармонії, яку надалі іменувати Національна філармонія;

Національному музею історії України (м.Київ);

Державному музею українського образотворчого мистецтва (м.Київ), який надалі іменувати Національний художній музей;

Державному історико-архітектурному заповіднику «Софійський музей» (м.Київ), який надалі іменувати Національний заповідник «Софія Київська»;

Шевченківському національному заповіднику (м.Канів);

Херсонеському державному історико-археологічному заповіднику (м.Севастополь), який надалі іменувати Національний заповідник «Херсонес Таврійський»;

Державному історико-культурному заповіднику «Давній Галич» (Івано-Франківська область), який надалі іменувати Національний заповідник «Давній Галич»;

Національній парламентській бібліотеці України (м.Київ);

Національній кінематиці України (м.Київ);

Українському науково-реставраційному центру Міністерства культури України (м.Київ), який надалі іменувати Національний науково-реставраційний центр.

В Україні також діють такі заклади культури, яким раніше надано статус національних:

Національний академічний театр опери та балету України імені Т.Г.Шевченка (Національна опера України);

Національний заповідник «Хортиця»;

Національна кіностудія художніх фільмів імені Олександра Довженка;

Національний симфонічний оркестр України.

2. Установити, що статус національних надається закладам культури, майно яких перебуває у загальнодержавній власності.

Функції управління майном національних закладів культури здійснює Міністерство культури України, в тому числі затверджує Положення про національні заклади культури, укладає і розриває контракти з керівниками цих закладів (генеральними директорами - художніми (науковими) керівниками).

3. Установити, що майно закладів культури, яким надано статус національних, не підлягає приватизації.

4. Фінансування національних закладів культури здійснюється за рахунок Державного бюджету України.

5. Контроль за рівнем культурної діяльності, здійснюваної національними закладами культури, використанням ними бюджетних коштів здійснюють наглядові ради при Міністерстві культури України, які утворюються Міністерством культури України за основними напрямками діяльності цих закладів.

6. Кабінету Міністрів України привести свої рішення у відповідність з цим Указом.

Президент України Л. КУЧМА.

м.Київ,
11 жовтня 1994 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про першого віце-прем'єр-міністра України

Увільнити САМОПЛАВСЬКОГО Валерія Івановича з посади першого віце-прем'єр-міністра України у зв'язку з переходом на іншу роботу.

Президент України Л.КУЧМА.

м.Київ,
14 жовтня 1994 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення В.Самоплавського міністром лісового господарства України

Призначити САМОПЛАВСЬКОГО Валерія Івановича міністром лісового господарства України.

Президент України Л.КУЧМА.

м.Київ,
14 жовтня 1994року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про голову Державного комітету у справах охорони державного кордону України

Увільнити ГУБЕНКА Валерія Олександровича з посади голови Державного комітету у справах охорони державного кордону України.

Президент України Л.КУЧМА.

м.Київ,
15 жовтня 1994 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про виконуючого обов'язки голови Державного комітету у справах охорони державного кордону України

Призначити БАННИХ Віктора Івановича виконуючим обов'язки голови Державного комітету у справах охорони державного кордону України.

Президент України Л.КУЧМА.

м.Київ,
15 жовтня 1994 року.

Олександр БОНДАР: «Вибираючи між орендою і масовою приватизацією, ФДМ схиляється до останньої»

Довкола проблем оренди вже стільки зламано списів, що вистачило б на кілька хрестових походів. Проте ламають їх і досі, що й недивно, зважаючи на те, що близько 80 відсотків обсягів майна було приватизовано саме через оренду з викупом. Скажімо, тільки в першому півріччі 1994 року в такий спосіб у приватну власність перейшло більш ніж 1600 об'єктів. Тож численні нарікання стосувалися здебільше оренди з викупом. А тому після прийняття постанови Верховної Ради України «Про вдосконалення механізму приватизації в Україні і посилення контролю за її проведенням» фахівці Фонду держмайна України розробили проект закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про оренду майна державних підприємств та організацій». Цей документ визначатиме, хто є орендодавцем держмайна і якого та хто регулюватиме організаційні відносини. Зокрема проект передбачає лише прямий викуп, а не оренду з викупом, як це було раніше. Однією з умов переходу на оренду стане викуп обігових засобів підприємств. У разі надходження до орендодавця заяв від двох осіб і більше, які бажають стати орендарями, орендаря визначатимуть на конкурсних засадах. До укладення договору на оренду організація орендарів зобов'язана створити на основі особистих внесків його членів господарче товариство, яке матиме на балансі оборотні кошти. Укладенню договору оренди передує оцінка об'єкта оренди, причому, якщо об'єктом оренди є цілісний майновий комплекс, його оцінку здійснюють за участю органу, уповноваженого ним управляти.

Проте заявнику може бути відмовлено в оренді, якщо: об'єкт підлягає першочерговій приватизації; підприємство приватизується; прийнято рішення про залучення іноземних інвестицій; орган Антимонопольного комітету не дає згоди з огляду на антимонопольне законодавство. Щодо прибутку орендного підприємства передбачено, що ці кошти не спрямовуватимуть на викуп держмайна, а вкладатимуть у розвиток виробництва. Щодо припинення договору оренди майна, то підставою до цього буде рішення державного органу приватизації про приватизацію орендованого майна. Термін договору оренди визначатиме орендодавець, виходячи з пріоритетів і темпів приватизації, встановлених Державною програмою приватизації, але має не перевищувати п'яти років у разі оренди будинків та нежилих приміщень, двох років у разі оренди цілісних майнових комплексів, одного року в разі оренди транспортних засобів, устаткування тощо.

Після того, як у Спілці орендарів і підприємців ознайомилися з цим проектом, було зроблено заяву, що після його прийняття орендодавець зможе приймати рішення про припинення договору оренди і це призведе до численних протиправних дій. А саме, замість того, щоб удосконалювати законодавство з питань приватизації, робляться спроби його докорінної ревізії: Фонду держмайна надають законодавчі функції, усувають від приватизації широкі верстви населення, створюють механізм знецінення невикористаних приватизаційних сертифікатів. Тому рада Спілки вважає, що заборона оренди з викупом є цілковито безпідставною, бо можливість приватизації для орендних колективів є чи не єдиним мотиваційним чинником стосовно інвестування прибутків у розвиток виробництва. СОПУ також вважає, що потрібно встановити квоту на приватизаційні сертифікати для всіх способів приватизації, забезпечуючи при цьому захист прав генерального інвестора. Це на думку орендарів дасть змогу зберегти трудові колективи та зняти з них звинувачення у груповому егоїзмі, забезпечить необхідну кількість державної власності для вкладання сертифікатів.

Зважаючи на це, не дивно, що у журналістів велике зацікавлення викликало чергове засідання прес-клубу «Ринкова реформа в Україні», до участі в якому були запрошені президент СОПУ Віктор Хмільовський та заступник голови ФДМ Олександр Бондар.

— Якби не було оренди з викупом, то про виконання якихось приватизаційних програм не йшлося б узагалі, — заявив В.Хмільовський, — проте саме орендарям доводиться постійно боротися за виживання: їх намагаються примусити скоритися то адміністративними методами, то економічними. Але якщо буде прийнято закон про заборону оренди, то орендарям нічого не залишатиметься, як підкоритися.

На це О.Бондар зауважив, що новий варіант проекту закону враховує деякі пропозиції СОПУ. Зокрема припинення договору оренди передбачатиметься лише щодо об'єктів, які підлягають першочерговій приватизації. Але загалом, на його думку, настав час розділити поняття оренди і приватизації, бо оренда, це аж ніяк не приватизація. У той же час механізм приватизації критикували депутати Верховної Ради в основному за оренду з викупом. Тому, вибираючи між правом орендарів на викуп та масовою приватизацією із використанням приватизаційних сертифікатів, Фонд держмайна схиляється до останнього. Але корінь цих проблем криється в тому, що орендарі отримують майно найрентабельніших підприємств по суті безкоштовно, у той час, як усі інші верстви населення мають змогу брати участь у приватизації на інших умовах та за іншими цінами.

Залишається додати, що Спілка орендарів і підприємців вирішила провести позачерговий четвертий з'їзд-семінар орендарів, колективних власників і підприємців, під час якого розглядатимуть проблеми приватизації майна через оренду з викупом та захисту прав колективних власників, обумовлені рішеннями Верховної Ради і змінами до чинного законодавства про оренду та приватизацію.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

ОРЕНДА Й ПРАВА ЛЮДИНИ

Із Законом про оренду у нас відбуваються цікаві, але зовсім не оригінальні еволюції. Навіть короткий їхній аналіз дозволяє багато чого зрозуміти в нашій приватизації. Звернемо, приміром, увагу на те, що так само, як і багато інших, Закон про оренду не один раз вже піддавався ревізії. Дію вельми важливих його положень вже скасовували й знову відновлювали. Так, у грудні 1992 року Декретом Кабінету міністрів було скасовано дію ряду положень статей 4, 5, 21, 24, 25 і 28 цього Закону. Цим рішенням, зокрема, з об'єктів приватизації було вилучено окреме індивідуально виокремлене майно державних підприємств і організацій, скасовано положення про те, що орендна плата є фіксованим платежем, незалежним від наслідків господарчої діяльності, право орендаря здавати в суборенду окремі верстати, інше устаткування, транспортні засоби, нежилі приміщення, скасовано положення про те, що під час переходу права власності від держави до інших осіб, для останніх угода оренди зберігає юридичну силу, тобто права орендаря зі зміною власника гарантуються, нарешті, тоді ж уперше було скасовано право на викуп об'єкта оренди. Чи треба пояснювати як ці «нововведення» вплинули на реальне становище й на психологічний стан десятків тисяч орендарів України? Пізніше, в 1993 і 1994 роках всі ці зміни було скасовано аналогічним нормативним актом — Декретом і тим же органом державної влади — Кабінетом міністрів.

Відбувалося це аж ніяк не тому, що раптом так різко змінилися економічні умови. Просто це була данина наявному на той момент політичному розкладові, первинності економічних інтересів тих чи інших політичних сил.

Те, що наслідки цих законодавчих еволюцій відчували на собі, причому без будь-якої на те своєї вини, десятки, сотні тисяч наших громадян, можновладців й тоді не особливо турбувало, й зараз, схоже, також. Щоб дійти такого невтішного висновку, достатньо проаналізувати проект, що його зараз активно готує Фонд державного майна, Закон України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про оренду майна державних підприємств і організацій».

Не зумівши належно організувати й проконтролювати процеси оренди і приватизації через оренду, Фонд державного майна вирішив запропонувати законодавцю взагалі відмовитися від такої її форми приватизації. За принципом: кращий спосіб від лупи — гільйотина. Та чи справді погана ця форма сама по собі? Чи, може, вона аж ніяк не відповідає економічному становищу переважної кількості наших громадян, їхньому реальному психологічному стану, настрою щодо приватизації?

Звісно, що ні. Сімдесят років неухильної реалізації комуністичних постулатів, й, насамперед, про повне і насильницьке скасування приватної власності, мало не абсолютно атрофували бажання і здатність брати на себе відповідальність за власний добробут. А те, що приватна власність є насамперед саме відповідальність, можливо, масово й не усвідомлюють, але цілком певно інтуїтивно відчувають.

Яка ж форма приватизації при цьому потенційно більш продуктивна, соціально-психологічно очікувана? Кому зараз може бути вигідне скасування приватизації через оренду з викупом, тобто фактично викупу на виплат, й переведення її в основному на рейки продажу з аукціонів й акціонування? Основній масі народу, яка вкрай зубожіла й ледве-ледве зводить кінці з кінцями (якщо зводить)? Чи тим, хто саме останніми роками збив собі чималий первинний капітал, причому добре відомо, якими засобами, і вже цілком економічно дозрів і до викупу, і до акціонування? Затримка лише за малим — не тільки законодавчо забезпечити собі таку можливість, а й «відрізати» від потенційно ще велетенського пирога державного майна можливих конкурентів. Адже поки що у нас приватизовано менш як 10 відсотків державних підприємств і організацій. Втім, які тут здогади, коли заступник голови Фонду державного майна Олександр Бондар цілком однозначно й цілком відверто заявив в одному з нещодавніх своїх інтерв'ю, що саме такий спосіб приватизації і не задовольняє Верховну Раду. А за даними того ж Фонду, 80 відсотків підприємств приватизовано саме через оренду з викупом. Чи, може, хтось і справді переконаний, що справжня приватизація можлива шляхом іменного ваучера вартістю трохи більше за мільйон купонів, або приблизно 10 доларів США?

Таке ж «привабливе» все це є і в міжнародному контексті. Україна, відомо, як самостійна держава приєдналася до Міжнародного пакту про економічні, соціальні й культурні права. Відповідно до його статті 6, вона тим самим визнала право кожної людини мати можливість заробляти собі на прожиття працею, яку вона вільно обирає чи на яку вона вільно згодилася, й взяла на себе обов'язок створювати для реалізації цього права всі необхідні умови. Та хіба тимчасове зупинення приватизації і намір змінити за допомогою закону, що має зворотну силу (!), наявні умови роботи тисяч орендних колективів не є зневагою цього права й порушенням власних міжнародних зобов'язань?!

Десятки, сотні тисяч громадян України, не очікуючи і не вимагаючи від держави будь-яких подачок, надзвичайно ризикуючи за теперішніх таких несталих, непевних політичних, економічних і правових умов, взяли на себе відповідальність за реалізацію передбаченого статтею 11 цього ж Пакту права кожного на достатній рівень життя для нього та його родини. Вони взяли в оренду непродуктивно використовуване, про що всім нам добре відомо, державне майно та організували ефективне виробництво.

Зроблені і гадані щодо орендарів державного майна акції заходять в очевидну суперечність і з цілою низкою документів Міжнародної організації праці. Зокрема щодо Конвенції про дискримінацію у сфері праці й занять (для України набрала чинності 4 серпня 1962 року) і Конвенції про політику у сфері зайнятості (для України набрала чинності 19 червня 1969 року).

В першій з них, як відомо, кожний член МОП зобов'язався проголосити й провадити таку національну політику у сфері праці й занять, яку спрямовано на заохочення рівності можливостей і виключає будь-яку дискримінацію (стаття 2). Та хіба вся наша практика й особливо останні рішення з приватизації, в тому числі і через оренду з викупом не свідчать про проведення принципово іншої політики? І це при тому, що в статті 3 цієї Конвенції спеціально наголошено, що кожний член МОП зобов'язується скасовувати будь-які законодавчі положення й змінювати будь-які адміністративні постанови чи практику, що несумісні з указаною політикою.

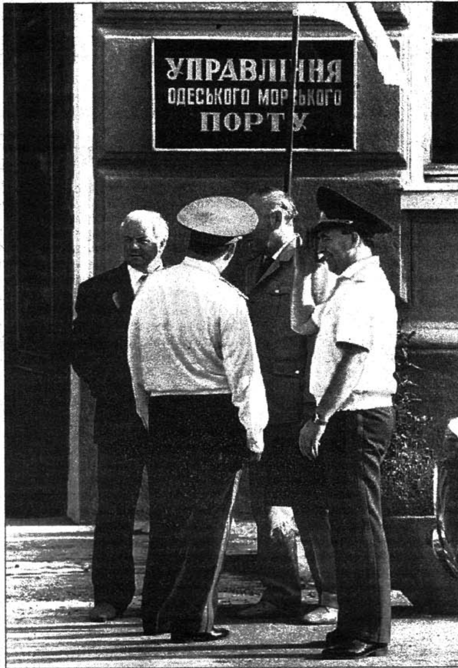
Також суперечать наше законодавство і наша державна політика міжнародним зобов'язанням України щодо Конвенції про політику у сфері зайнятості. Хіба не очевидно, приміром, що надання зворотної сили гаданим змінам Закону про оренду практично викине на вулиці сотні тисяч наших громадян, посилить і так складну ситуацію із забезпеченням зайнятості?

Звичайно, це не єдині, і, можливо, не найсерйозніші розходження між деклараціями гілок нашої влади і їхньою реальною поведінкою. Але ж колись та треба поводитися цивілізовано, якщо нам справді хочеться стати рівними й гідними членами світового співтовариства.

Віталій КРЮКОВ,
старший науковий співробітник Інституту держави і права НАН України, кандидат юридичних наук.

Накази до виконання не приймати

Той, хто стежить за розвитком подій навколо ЧМП-«Бласко», останніми днями мав, здавалося, підстави полегшено зітхнути: нарешті щось вирішилося! Маю на увазі не тільки відвертих супротивників президента акціонерного судноплавного концерну Павла Кудюкіна, а й людей, так би мовити, нейтральних, і навіть його прихильників. І передусім — багатотисячний колектив пароплавства (де є перші, й другі, й треті), якому давно набридли і перевірки, і невизначеність власного статусу (то чи є моряки акціонерами чи ні?), і «підвішеність» керівництва концерну, яке не так керує, як захищається, а в результаті валить діло...

Так-от: 19 вересня вийшов наказ першого заступника міністра транспорту України Олександра Артеменка за номером 487, за яким П.Кудюкіна звільняли з посади президента АСК «Бласко». Інформація про це пролунала і з трибуни сесії Верховної Ради.

А в наказі тому сказано, зокрема, таке: начальником ЧМП на умовах контракту П.В.Кудюкіна було призначено наказом міністра транспорту України від 30 липня 1993 року за № 227 і діяти той контракт мав до 30 липня 1998 року. Однак П.Кудюкін не виконує умов, передбачених у ньому, цілим рядом пунктів контракту. Далі: «Внаслідок низького рівня керівництва концернові завдано збитків, погіршилося його фінансове становище. Крім того, за час його роботи в концерні «Бласко» допущено ряд порушень валютного й податкового законодавства, положень про організацію бухгалтерського обліку та звітності в Україні, порядку відрядження за рубіж, укладання угод та інші...». На основі викладеного П.Кудюкіна й звільняли з посади того ж 19 вересня 1994 року.

Але той, хто думає, що міністерські накази пишуть для виконання підпорядкованими підприємствами й організаціями, глибоко помиляється. Принаймні з огляду на ЧМП-«Бласко». Бо уже й до цього був прецедент: під час перебування П.Кудюкіна на лікарняному той самий О.Артеменко видав наказ, за яким обов'язки президента концерну мав виконувати один з його віце-президентів — Олексій Коваль. Та Павло Вікторович, перервавши на короткий термін лікування, видав інший наказ — призначив виконувати обов'язки президента Євгена Печкурова, теж віце-президента, але більш лояльного до президента. Отак біля керма стало два керівники: один — від імені міністерства, другий — від імені Кудюкіна. На флот ішли тімі неузгоджені, а часто й зовсім протилежні вказівки, від чого капітани хапалися за голови; неабияк штормило й у штабі концерну на березі, а партнери ЧМП-«Бласко» — зарубіжні й наші вітчизняні — з острахом спостерігали: потоне концерн чи утримається на плаву?

І тепер ось ситуація повторилася: П.Кудюкін терміново зібрав правління концерну (яке, попутно зазначимо, ніхто не обирав, його призначив сам...П.Кудюкін, а тому більшість його членів, зрозуміло, покірливо виконує волю «хазяїна»), яке вирішило:

1. Не приймати накази першого заступника міністра транспорту Артеменка до виконання, як такі, що видані з грубими порушеннями чинного законодавства.

2. Підтвердити довір'я президентові АСК «Бласко» Кудюкіну П.В. і дієвість контракту, укладеного з ним як з його президентом...

Як бачимо, з'явився у всій цій історії новий акцент: йдеться про контракт не з міністерством, а з «кишеньковим» правлінням концерну. На яких підставах? Адже ЧМП-«Бласко» — державне підприємство (і це всюди підкреслюють його керівники)? То й діяти має контракт, що його керівник концерну підписав з вищою державною структурою. Це не тільки логічно, а й законно. Та в даному разі таке не влаштовує, очевидно, ні П.Кудюкіна, ні його прибічників. Отож і прийняли отаке рішення.

А ще йшлося на засіданні правління про те, що П.Кудюкіна призначив на посаду своїм указом Президент

А Васько слухає та їсть, або Самоврядування по-бласківськи

України, тому він, мовляв, і може його звільнити, а не хтось там інший, причому — теж спеціальним указом. Мають на увазі, звичайно ж, двох різних президентів України, бо призначав П.Кудюкіна ще Л.Кравчук (щоправда, його указ був не про призначення як таке, а про реорганізацію ЧМП в акціонерний судноплавний концерн «Бласко», а щодо самого П.Кудюкіна, то тут було лиш продубльовано уже згадуваний наказ міністра, який ще до цього підписав з Павлом Вікторовичем контракт), а звільняти повинен, виходить, Л.Кучма. Та, знову ж таки, чому? Адже держава надала права чинити такі речі своєму уповноваженому органу, яким є міністерство. Ці прості, здавалося б, істини геть відмітають як правління концерну, так і сам П.Кудюкін. Останнім часом він договорився навіть до такого: Президент України, мовляв, може лиш рекомендувати правлінню концерну, щоб те розглянуло мою відповідність посаді, яку займаю».

Та повернімося, однак, до рішення правління АСК. У протоколі записано й таке: запропонувати П.Кудюкіну «вирішити питання про відповідність Коваля О.В. посаді, яку займає...» А посада в Олексія Володимировича на цей час уже не просто віце-президент концерну, а т.в. обов'язків президента АСК, на яку його призначено 20 вересня наказом того ж О.Артеменка за № 491. Отож, виходить, і тепер у ЧМП-«Бласко» двовладдя: є наче звільнений, а фактично діючий президент, і є виконувач обов'язків президента, якого міністерство хоча й призначило, та до виконання тих обов'язків ніхто не допускає; мало того, над ним, бачимо, так згустилися хмари, що чи й на посаді віце-президента утримається. Принаймні поки Кудюкін є фактичним президентом.

А Кудюкін тим часом зібрав чергову прес-конференцію. На неї, правда, зважаючи, очевидно, на позицію нашої газети у всій цій катавасії, кореспондента «Голосу України» не запросили, тож довелося задовольнитися її трансляцією по місцевому телебаченню. А йшлося на прес-конференції про дві речі. По-перше, про підсумки роботи урядової комісії, яка завершила роботу і склала з цього приводу акта. Самого документа журналісти, зрозуміло, не побачили, почули лиш коментар Павла Вікторовича та його заступників (не всіх, О.Коваль присутнім, зрозуміло, не був). За їхніми заявами виходило, що ніякого криміналу комісія не виявила (саме це не раз підкреслювалося), якісь там упущення й порушення — то в кого їх немає? Стверджувати щось протилежне з цього приводу нині навряд чи можна — залишається дочекатися офіційного повідомлення отієї урядової комісії.

А друга тема прес-конференції — то, зрозуміло, накази першого заступника міністра транспорту О.Артеменка. І тут ті, хто її влаштував, посилалися на вже згадуване рішення правління концерну. Міністерство, мовляв, хай пише свої накази, а все вирішуватимемо ми самі. При цьому О.Артеменку ще й пригрозили: Генеральному прокуророві та до народного суду, мовляв, буде направлено позови з приводу його «незаконних наказів».

Отака тепер ситуація в ЧМП-«Бласко». Вона не тільки не прояснилася, а й, навпаки, стала ще більше заплутаною. Залишається лиш поспівчувати колективові, який змушений її терпіти. Чи ж довго ще, чи не урветься отой терпець? Може, щось-таки вирішить остаточно Верховна Рада, коли заслухає доповідь своєї комісії, яка теж перевіряла діяльність концерну та його керівництва?

Пора, давно пора покласти край усьому цьому! Бо, схоже, коли й далі отаке триватиме, то Україна не тільки не змінить свого становища у світі як велика морська держава, а й геть втратить той невеликий імідж, який має.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

P.S. Коли цей матеріал уже було підготовлено до друку, стало відомо, що перший заступник міністра транспорту О.Артеменко своїм наказом призначив Олексія Володимировича Коваля президентом акціонерного судноплавного концерну «Бласко» — на основі укладеного з ним контракту та згоди Кабінету міністрів України, а заступник міністра, директор департаменту морського і річкового флоту Ю.Крук запросив на нараду керівників структурних підрозділів концерну і представив їм новопризначеного керівника. На нараді, однак, П.Кудюкіна та його заступників не було. Вони, схоже, навіть після усього цього не схильні залишати керівні крісла і, продовжуючи відстоювати якусь свою «правду», шукають високих захисників.

На шляху до ринку

Манни небесної не чекають...

Нещодавно у радгоспі «Ковалівський», що у Миколаївському районі, почала функціонувати лінія розливу мінеральної води, що має неабиякий попит у населення завдяки своїм цілющим якостям.

Поява подібних об'єктів — характерна риса цього району. За короткий період тут збудовано і здано в експлуатацію 7 хлібопекарень, стільки ж олійниць і цехів з переробки м'яса, 6 крупорушок і 5 цехів переробки молока, 2 млини тощо.

Можливо, ці цифри не надто показові сьогодні, коли у суспільстві дискутується питання: яким бути сільському господарству? Одні запекло відстоюють право на існування колективних господарств, а інші вважають, що лише фермерство — стовпова дорога до світлого майбуття.

Істина, як на мене, завжди серединна. І досвід Миколаївського району — тому свідчення.

Завдяки наполегливій, послідовній роботі щодо розвитку переробних підприємств вдалося певною мірою наситити продуктами харчування полиці магазинів, суттєво вплинути на їхнє ціноутворення.

Є й інша сторона медалі. Нині чимало господарників постійно шукають кошти на виплату зарплати, придбання пально-мастильних матеріалів, бо, з одного боку, великі переробні підприємства отримують сільськогосподарську продукцію за однією ціною, яка не відшкодовує інколи витрат на її виробництво, а реалізовують за більшою, ринковою, з іншого — ці самі підприємства розраховуються з господарствами невчасно, коли інфляція, по суті, з'їдає їх вартість. Власна ж переробна база дає можливість акумулювати кошти на рахунках господарств, що водночас сприяє зростанню виробництва.

— Ми вважали і вважаємо, що зароблені кошти людям треба виплачувати вчасно, — розповідає голова райради В.Чайка. — Затримка виплат, у тому числі пенсіонерам і вчителям, навіть на півтора місяця для нас — надзвичайна подія, яка стає предметом обговорення на засіданнях виконкому.

Отут і стає в нагоді виручка, отримана за реалізацію власної продукції. Водночас ця фінансова база сприяє і розвитку соціальної сфери. Так, у 1993 році було збудовано майже 14 тисяч квадратних метрів житла. Цього року планується здати ще понад 10 тисяч квадратних метрів. Асфальтуються шляхи, успішно газифікуються населені пункти, будуються медичні заклади.

Турбота про людей віддячує сторицею. Торік, попри всі труднощі, які випали на долю сільських трудівників району, у тому числі погодні (адже посуха не дала змоги отримати високий урожай зернових), миколаївці успішно справилися із виконанням державного замовлення щодо продажу хліба.

На завершення маленький штрих. Десята частина виконаного держзамовлення — продукція, вирощена фермерами. Це й не дивно, бо їх у районі сьогодні понад 300.

Безперечно, у роботі районного керівництва, керівників сільськогосподарських колективів можна знайти чимало залишків командно-адміністративного стилю роботи, можна критикувати, що повільно йде паювання господарств. Однак, на мій погляд, люди тут зрозуміли, що головне — ініціатива, і вже не чекають манни небесної, а, як можуть, як уміють, ідуть до ринку, створюючи, насамперед, ринкову інфраструктуру.

І, напевне, найточніша оцінка їх діяльності у тому, що нині у районі не тільки припинився відплив населення, а навпаки, почалося його зростання. Попри те, що неподалік обласний центр, місто корабелів — Миколаїв, де також прагнуть зберегти трудові колективи...

Володимир КОРОЛЮК.
Київ—Миколаїв—Київ.

Село

СКУШТУВАВШИ СВОБОДИ, ФЕРМЕРИ МОЖУТЬ І НАС НАГОДУВАТИ

Принаймні так здалося журналістові після розмови з президентом асоціації фермерів України Миколою Шкарбаном

Миколі Івановичу Шкарбану 58 років. За фахом — агроном. Працював на Полтавщині. Був бригадиром, головним агрономом великого племзаводу, директором. Очолював Кобеляцький райвиконком. Але 1983 року вирішив визначитися в конкретній і найприйнятнішій для себе справі — взяв господарство і за роки головування вивів його в число кращих в Україні. Звідти вже його було обрано депутатом Верховної Ради. Кілька років тому йому, колгоспному ватажку, фермери запропонували очолити їхню асоціацію. Погодився.

— Миколо Івановичу, а вам самому подобається це слово — «фермер»? І взагалі, як ви вважаєте, «чи не звертаємо ми шиї», весь час задивляючись на закордон — у словах, справах, настроях?

— Ні, не думаю. В усьому світі фермер — це просто селянин, лише на власній землі. В Україні така форма власності вже існувала. Її не треба було придумувати й створювати, як столипінські села в Росії. Українських фермерів називали споконвіку хуторянами.

Якщо поглянути на історичну карту, наприклад, Полтавської області, то з подивом відзначаєш, що тут налічувалося не сотня, а добрих дві-три тисячі населених пунктів. І не просто місць проживання, а так званих виробничих сільськогосподарських точок. Це природно для України. Та біда в тому, що природний, еволюційний цей господарський процес було порушено, перервано. За офіційними даними, 200 тисяч сімей хуторян, а це, вважай, понад 500 тисяч чоловік, було вигнано з землі, фактично знищено. Штучно прищеплювали зовсім іншу форму господарювання. Та через десятиріччя, всупереч, здавалось, уже усталеному колективному, проросло прагнення до особистого.

— То що ж виходить, прямуємо «вперед» — до позавчорашнього хуторянства?

— Ваше запитання правомірне лише в тому розумінні, що чи варто повертатися на сто років назад? Звісно ж, ні. Слід враховувати настрої і побажання нинішніх селян і не заважати тим, хто готовий і може підняти свої села до рівня, припустимо, німецьких — із сервісом перероблення, продажу, маркетингу. А роботи всім вистачить! Тільки у якоїсь частини працівників докорінно зміниться ставлення до праці. Практика показує й інше. Щойно одержавши свій наділ землі, людина прагне там і облаштуватися. Чому б і ні, коли поряд — ліс, річка, сіножать. Усе це добро, нехай не особисте, знаходить в особі людини, котра оселилася поблизу, справжнього піклувальника. Так формується специфічний селянин.

— Той самий «господар», якого так давно хочемо бачити на землі?

— Я сказав би, насамперед — особистість. Саме вона й стане опорою, від якої можна буде відштовхнутися і рушити далі. Спробую пояснити свою думку. В нас уже було сформовано безліч людей із зрівненими інтересами й потребами. Уявіть собі село з однаковими будинками. Доти, поки один будинок не буде вищий, кращий, не з'явиться прагнення у мешканців решти будинків змінити свої житла.

З чого, власне, складається життя? З потреб — біологічних і духовних, з матеріальних інтересів, мрії, ідеалу...

Отож, якщо потреби обмежені бажанням їсти дерев'яною ложкою з алюмінієвої миски й топтати глиняну підлогу в хаті, критій соломою, то це скоріш за все животіння, а не життя. І доки в наших селян будуть занижені побутові потреби, не виявиться бажання мати машину, комп'ютер, передову техніку у виробництві, про прогрес казати марно. Продуктивність праці також буде низька.

Мені можуть цілком слушно заперечити, що бажання без можливості нічого не варті. Воно-то так, але звідки у багатьох фермерів у дуже скрутний наш час — і трактор на ділянці, і «іномарка» в гаражі, і факсовий зв'язок у будинку? Не з неба ж звалилися. Отже, все це реальне, можливе й доступне. Було б бажання діяти, а не нарікати на свою нещасну долю.

— Отже, ми зовсім не «звертаємо шию», озираючись назад і по боках, а навпаки, позбуваємося зашореності?

— Так, і ставка при цьому робиться не на індивідуалізм, що за звичкою видається нам чимось поганим, а на інтереси й потреби.

Ось вам ще приклад нашої дійсності. З 20 мільйонів тонн вирощуваної картоплі 17 мільйонів припадає на приватні господарства. А це всі 85 відсотків. В Америці приватники вирощують 15 мільйонів тонн картоплі, і вистачає на всіх. А ми вічно живемо під страхом нестачі, бігаємо із закупівлями. Чому? А тому, що неперероблені бульби, що псуються в поганих сховищах, здебільшого йдуть на корм худобі або у відвал.

Те ж саме з овочами, фруктами. У приватника нема змоги їх вивезти, продати, обміняти, а тим паче переробити. Та найголовніше, у нього немає в цьому гострої потреби.

Село сьогодні — низькотоварне господарство, натуральне, яке що виробляє, те й споживає саме. Хіба це вигідно?

Отож, про вигоду печеться людина зацікавлена. У того ж самого фермера 95 відсотків вирощеної продукції обов'язково має бути реалізовано. А інакше чим погасити кредит, на які кошти ремонтувати й поновлювати техніку, закуповувати насіння тощо? Пропасти врожаєві фермер просто не дасть, бо «пропаде» сам.

— Цікаво, а чи багато сьогодні в Україні фермерів? Хто вони, звідки взялися серед суцільного колгоспного «благоденства»?

— За моїм особистим спостереженням, третина наших фермерів, а їх уже понад 30 тисяч, — це «невдахи», невдоволені люди. Але в іншому, ніж прийнято розуміти, плані. Їх не влаштовували обставини, за яких доводилося жити й працювати. Це або індивіди за характером, мрійники, які прагнуть реалізувати себе в чомусь, на їх погляд, більш значному, або дуже совісні трудівники, які стомилися миритися з поняттям «усе навколо нічиє». Ну а більшість — звичайні селяни, частіше механізатори, котрі бажають «орати» саме свою ділянку землі.

Проте є таке дуже істотне поняття — відповідальність, яке наші фермери ще далеко не всі засвоїли. Механізатора в колгоспі хто тільки не опікує: рослинознавець, хімік, бухгалтер, економіст, юрист, і всі диктують — як сіяти, як збирати... Не зібрав урожаю — об'єктивні причини завжди знайдуться. Одне слово, не дадуть пропасти.

А фермерові все доводиться робити самому, самому з себе й питати. Не в кожного це виходить, не кожний до цього готовий. Проблема, й неабияка, — це проблема професіоналізму.

— Очевидно, вразливе місце фермерства не тільки в цьому. Всім нам ще дуже довго колективний спосіб господарювання здаватиметься і більш звичним, і надійнішим.

— То ніхто ж не проти, нехай буде й те, і те. Ми в своїй фермерській газеті «Наш час» охоче пропагуємо успіхи колгоспів, радгоспів. Та не можна не враховувати реальності. Фермери в Україні є, а державної політики, що ефективно впливає на розвиток підприємництва в сільському господарстві, немає. Переважає стара теорія й практика комунальної власності та колективного ведення господарства. Сільське господарство у нас залишається єдиною галуззю, де з реформами знатися не бажають.

А фермерство якраз уособлює початок нагальних і життєво необхідних перетворень.

Ми аж ніяк не хотіли б стати руйнівниками або створювати зайву напруженість у суспільстві, що й так перевантажене проблемами. Але так само по собі виходить. Приміром, група фермерів (20 чоловік, механізатори) працювали в жнива разом. Успіх їхній «вилився» в шість куплених легкових машин. А з п'ятдесяти механізаторів-колгоспників жоден такої «розкоші» собі дозволити не зміг, ледь-ледь кінці з кінцями зводять, хоча працювали й ті й ті в однакових умовах.

Інший фермер, дивись, за три роки такий особняк вибудує, що сусіди охають. Отож, щоб не охали, не заздрили, має бути в кожного право на вибір, на можливість спробувати власного щастя. Має діяти Закон. І політики наші зобов'язані, нарешті, зрозуміти, що не існує «багатих держав», які не мають прошарку реально багатих власників на селі, з достатніми наділами землі.

Хіба розумний такий стан речей, коли колективний власник — очевидний банкрут, а зробити нічого не можна? Ні засобів виробництва не забереш, ні самого власника не «зміниш»?

Власність лише тоді цінна, коли є змога її «перетікання» до надійніших, умілих господарських рук. З такою пропозицією про виділення земельних паїв і про право вибору для селянина, як і де йому працювати, ми звернулися до наших законодавців і до Президента. Земельну реформу слід починати саме з цього — узаконити право вибору. Треба створити такий механізм господарювання, за якого вигідно було б працювати, а не сидіти в злиднях і сходити чорною заздрістю.

— Миколо Івановичу, припустімо, право таке буде одержано. Ви певні, що всі, засукавши рукава, враз стануть до роботи?

— Ні, звичайно, це й не потрібно. Той, хто не бажає працювати на землі, нехай краще здасть свій пай в оренду іншому, тому, хто готовий і хоче. Адже так і землі, і всім нам буде краще.

— Сьогодні ми чуємо дуже тривожні прогнози на майбутню зиму. Врожай неважний. Чи будемо ми з хлібом?

— З цього питання можна скласти уявлення хоча б з досвіду минулого року. З кожного гектара посівної площі, а засівали фермери 360 тисяч га, вони продали по вісім центнерів зібраного зерна. А колгоспники продали лише по чотири центнери. Фермерам, як я вже пояснював, невигідно зберігати в себе хліб. Скільки він собі залишить? Тонн зо три, більше не треба, решту постарається продати, бо з обороту живе.

Тепер давайте трохи порахуємо. Скільки нам, споживачам, взагалі потрібно хліба? Якщо прикинути по 150 кілограмів (норма — 120, але в Україні хліб — головний, а нині ще й основний продукт харчування для багатьох) на 52 млн населення, то вийде 7,8 млн тонн. З крупами та іншими борошняними виробами — 11 млн тонн. Якщо врахувати, скільки зерна зібрано, то має вистачити з надлишком.

Та питання не в збиранні, а в заготівлі. Скільки господарства продадуть зерна в державні засіки? За товарності в 95 відсотків (як у фермерів) проблеми жодної не було б. А так, хто диктує політику на ринку зерна? Той, хто його більше зібрав і притримує до слушної нагоди. Не секрет-бо, що вже два роки зерно колгоспники закопують у металевих бочках в землю. Вважається, що зберігають. Дорікати їм у чомусь важко, люди не винні, що їх загнано обставинами в такі умови.

Та уявіть собі, якщо кожен закопає по півтонни зерна, скільки набіжить? Страшно подумати.

Ось і виходить, що проблема з хлібом аж ніяк не економічна, а психологічна і скоріш навіть політична.

Самі політики давно й добре це засвоїли, вміло маніпулюючи у власних корисних цілях гаслами про землю, земельну реформу.

Так, це виграшний коник. Та поки що ми продовжуємо на ньому всього лишень «стрибати», а не «орати». А коли так, то розмовам і тривогам про їжу і хліб насущний не буде кінця.

Розмову вела Людмила МЕНЖУЛІНА.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про секретаря Ради національної безпеки при Президентові України — радника Президента України з питань національної безпеки

Призначити **ГОРБУЛІНА** Володимира Павловича секретарем Ради національної безпеки при Президентові України — радником Президента України з питань національної безпеки.

Президент України Л.КУЧМА.

м.Київ,
17 жовтня 1994 року.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про секретаря Ради національної безпеки при Президентові України

Увільнити **ГОРБУЛІНА** Володимира Павловича з посади секретаря Ради національної безпеки при Президентові України у зв'язку з призначенням його секретарем Ради національної безпеки при Президентові України — радником Президента України з питань національної безпеки.

Президент України Л.КУЧМА.

м.Київ,
17 жовтня 1994 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про виконуючого обов'язки голови Державного митного комітету України

Призначити **МІРОШНИЧЕНКА** Едуарда Анатолійовича виконуючим обов'язки голови Державного митного комітету України.

Президент України Л.КУЧМА.

м.Київ,
14 жовтня 1994 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення Д.Видріна радником Президента України

Призначити **ВИДРІНА** Дмитра Гнатовича радником Президента України з питань внутрішньої політики.

Президент України Л.КУЧМА.

м.Київ,
14 жовтня 1994 року.

До 50-річчя Перемоги над фашизмом

В ІМ'Я БАТЬКІВЩИНИ

Тимчасова гітлерівська окупація України завдала людям багато горя і страждань. Зокрема, у нашому Костопільському районі, що на Рівненщині, фашисти пограбували і спалили більшість сіл, зруйнували райцентр, вбили 18100 мирних громадян, більш як 1200 чоловік вивезли на каторжні роботи до Німеччини. Та ні погроми, ні вбивства не залякали справжніх патріотів. Вони мужньо захищали рідну землю. Одні воювали на фронтах, інші — у партизанських загонах, треті вели активну антифашистську діяльність у підпіллі. 1566 костопільців — фронтовиків, партизанів і підпільників загинули в ті страшні роки. Їхні імена занесено до Книги пам'яті України, а в селах на їх честь споруджено обеліски, де в бронзі сяють слова: «Вічна слава землякам, які полягли смертю героїв у роки Великої Вітчизняної війни!».

Так, саме Великої Вітчизняної, а не двобою Гітлера й Сталіна, як дехто намагається сьогодні тлумачити ту страхітливу баталію. Адже, щоб відстояти рідну землю, честь свого народу, на смертельний поєдинок з озброєним до зубів фашизмом йшли не тільки військові, а всі, хто міг тримати в руках зброю, — старики й молодь, батьки і діти... Ми, люди старшого покоління, бачили це на власні очі, і жодні лжеісторики-міфотворці не зможуть затьмарити того всенародного подвигу в ім'я миру, свободи й незалежності Батьківщини. Ветерани Рівненщини вітають прийняте вищими органами нашої суверенної держави рішення про відзначення 50-річчя визволення України від німецько-фашистських загарбників на державному рівні як всенародне свято. Цим самим ми ще й ще раз віддали данину пам'яті полеглим за Україну її синам і донькам, воїнам-визволителям — представникам усіх народів колишнього СРСР, віншували тих нинішніх ветеранів, хто після війни, нерідко будучи підлітком, піднімав з руїн наші міста і села, нелегкою працею відроджував у них життя.

Нині Україні знову нелегко. Ніби як після тієї проклятої війни. Знову розруха, дорожнеча, напівголодне життя. Народ втомився слухати всілякі балачки — то про перебудову, то про ринок та «прихватизацію», то про лібералізацію і комерціалізацію... У той час, як більшість людей зубожіла, ледь животіє, декотрі ділки темними шляхами наживаються, жиріють, стають мільярдерами... Щось воно в нас діється не так! Та я думаю, що коли народ наш спромігся перемогти фашизм, то він подолає і нинішні негаразди. Сьогодні йому особливо потрібні законність і порядок, стабільність у суспільстві, чіткість прав і обов'язків. Велику надію щодо цього люди покладають на новообрану Верховну Раду, нового Президента, на Кабінет міністрів і владні структури на місцях.

Ми любимо свою Україну, нічого для неї не шкодували у тяжкі роки війни, навіть власного життя. Нічого не пошкодуємо й тепер.

І перш за все — чесної праці. У місті й на селі. Щоб вивести економіку з кризи. А ще — для консолідації всіх здорових політичних сил, партій і рухів, національних громад в ім'я державної розбудови, суспільного прогресу і процвітання.

Живи, Україно, рідна Батьківщино!

Володимир ПОНІЗОВ,
голова ради Костопільської районної організації ветеранів війни і праці, учасник визволення України.
Рівненська область.

З редакційної пошти

Фронтовик

І ось війна — страшна то річ:
Чатує смерть і день, і ніч.
Розриви бомб, вогонь і чад.
Стояв на смерть —
не йшов назад.

Прийшов сорок четвертий рік —
Солдат запам'ятав навік:
Село своє він визволяв,
Стареньку матір обіймав.

А потім — Альпи і Дунай ...
Війні кінець, весни розмай.

Пройшли роки — ціпок
в руці,
Сивенький, зморшки
на лиці.
Уклін усім фронтовикам,
Що не вклонялися смертям!

Станіслав ПАНЬКІВ,
голова Зарудинецької сільської Ради.
Немирівський район Вінницької області.

Дайте центру важіль. Вихід ідей — гарантований

Проведені нами дослідження та розрахунки свідчать, що Україна, як держава зі своїми багатими етнічно-соціальним корінням та історією, а також природними ресурсами, може швидко відшукати своє місце у світовому співтоваристві, але цим мають займатися не лише державні діячі та інституції влади, а й той розумовий потенціал представників (колишні члени уряду, вчені, керівники підприємств та організацій), які на політичному роздоріжжі втратили дороговкази власного призначення та використання.

Кожен з них окремо, внаслідок певних причин, дистанційований од безпосереднього впливу на «температуру» політичного й економічного стану держави, але водночас кожен з них мав і має особисті зв'язки (взаєморозуміння, підтримку) не лише у певних управлінсько-політичних колах України (столиці та регіонах), а й з людьми (групами) в близькому та далекому зарубіжжі. Усе це — резерв невикористаних можливостей з уведення України до пожвавленого процесу політичного та економічного співробітництва, торгівлі, обміну інтелектуальними ідеями. Навіть вибірковий аналіз свідчить, що попри досить репрезентативне політичне визнання України у світовому співтоваристві, далеко не у всіх країнах є чітке уявлення про її економічний потенціал та можливості взаємовигідного співробітництва.

Ось чому ми пропонуємо створити центр ділового співробітництва відповідно до тих, що існують в інших країнах.

Перший крок у створенні Міжнародного ділового центру в столиці України вже зроблено. За підтримки Київської міської та Радянської районної держадміністрацій, Комітету економіки, Київголовархітектури, Комітету із земельних ресурсів та за участі низки фінансово-банківських, підприємницьких, науково-виробничих та інших структур розроблено проект комплексної забудови кварталу №26—30 на бульв. Т. Шевченка. В центральній частині Києва розпочато будівництво унікального архітектурно-адміністративного комплексу. Висота забудови планується не вище 3—5 поверхів по бульвару з метою збереження архітектурного ансамблю міста, до 10—12 поверхів у дворі забудови та до двох поверхів углиб нижче від рівня нуль. Загальна площа забудови в центрі міста становитиме 46 тис. кв. м.

Тут будуть спеціальні приміщення для приймання, розміщення та проведення міжурядових та міждержавних переговорів; офісно-представницький, банківський, інформаційно-аналітичний, торгово-виставковий, готельно-ресторанний комплекси. Тут же розташуються прес-центр, радіо та телевізійні служби, супутниковий зв'язок, гаражі та сектор побутового обслуговування. Це буде елітарне місце для ділових зустрічей з усіма умовами для ефективної роботи та відпочинку.

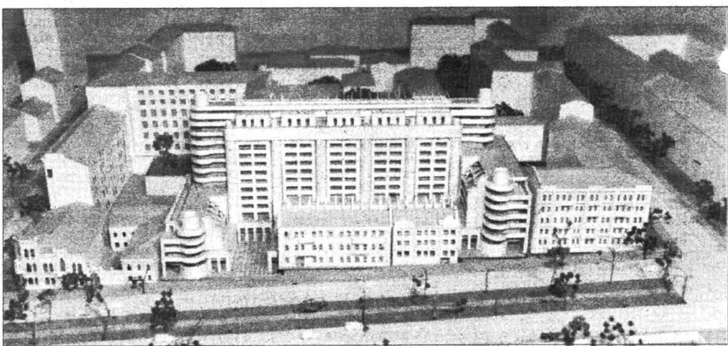
Величезний попит на оренду приміщень у комплексах, подібних до МДЦ, доводить, що проект буде окуплено протягом двох-трьох років його експлуатації.

Окрім цього, за участі провідних фахівців України та низки зарубіжних країн у галузі світової економіки, підприємництва, менеджменту та маркетингу, держави та права (в рамках співробітництва МДЦ) ми вже розпочали організаційне структурування ділового центру співробітництва. МДЦ (з повноваженнями холдингової структури) вже сьогодні виступає як довірена особа (зацікавлених юридичних та фізичних осіб) ділових кіл світу в інтересах України. Ми надаємо консультації різного роду, серед них пропонуємо альтернативні варіанти системно-планового входження України до світового співтовариства як рівноправної держави. Ми встановили зв'язки з міжнародними організаціями відповідного спрямування діяльності. Підготовлено програми з розвитку фінансово-інвестиційних відносин, фінансово-банківських програм входження до міжнародних об'єднань та з певних інших напрямів.

Серед найголовніших завдань МДЦ (його структурних перетворень) — надання консультацій, експертних висновків державним і політичним діячам України для прийняття рішень в інтересах держави, з урахуванням реального стану внутрішньополітичних та зовнішніх обставин. При цьому, ми на договірних засадах залучаємо провідний фахово-кадровий потенціал різноманітних галузей та сфер народного господарства до реалізації загальнодержавних, регіональних та локальних програм через систему МДЦ.

Я виклав лише концептуальні напрями роботи МДЦ, кожен з яких має своє поле діяльності. При цьому не йдеться про держфінансову підтримку. Ми пропонуємо використовувати вже напрацьоване, те, що прискорило б чіткіше утворення державного управління в розв'язанні стратегічних питань розвитку економіки і, можливо, стало б неформальним підрозділом президентських структур, комісій Верховної Ради та Кабінету міністрів України в розробці альтернативних варіантів реформування економіки та пошуку ключових важелів впливу на процеси державного облаштування.

Микола ТИЩЕНКО,
генеральний директор Міжнародного ділового центру.

З потоку повідомлень

Диплом з Оденсе

19-річний харків'янин Тарас Багінець привіз з датського міста Оденсе диплом наймолодшого учасника V Міжнародного конкурсу органістів. Звичайно, не тільки віком виділявся наш земляк серед 30 музикантів з 15 країн світу. Це юний органіст підтвердив,як повідомляє агенція «Інтелект», на недавньому концерті молодих виконавців у Будинку органної та камерної музики Харкова.

Віденські мотиви на березі Дніпра

Українському хлопчикові Любомиру Мудрецькому було лише 10 років, коли разом з батьками він опинився напередодні другої світової війни у Відні. Там він виріс, здобув художню освіту у місцевій Школі мистецтв. Згодом з його полотнами мали змогу ознайомитися шанувальники живопису в Нью-Йорку, Ліоні, Лінці і, звісно, у рідному Відні. Протягом останніх п'яти років роботи Любомира Мудрецького постійно в показі у художній галереї «Пеценгамер», що у Мюнхені.

І ось виставка українського художника з Відня нарешті приїхала в Україну. Спочатку до Львова, а тепер — до Києва. «Дуже добре, що українське мистецтво стало неподільне», — сказав на відкритті вернісажу у Державному музеї українського образотворчого мистецтва Іван Драч — голова правління товариства «Україна», яке виступило організатором цієї виставки.

Отож, єднаймося! Словом, барвами, надіями.

Хоча в гостях, але вдома

У столичному Будинку вчителя відбувся авторський вечір українського письменника з Канади, професора Альбертського університету Яра Славутича. Присутні почули вірші із збірок, що вийшли не лише на чужині, а вже й на батьківщині поета. Вони пролунали у виконанні автора та артиста Павла Громовенка. Тепле слово побратимові по перу виголосили його давні друзі Олекса Мусієнко й Олесь Жолдак. Хор Ніжинського педінституту виконав на вечорі кантату на слова Яра Славутича «Завойовники прерій» та духовні пісні.

Перлина з колекції перлів

У бібліотеці діаспори відбулася презентація тому Олександра Довженка «Господи, пошли мені сили» із серії «Українська література XX століття», яку випускає видавництво «Фоліо». Співкерівники проекту Валерій Шевчук та Роман Корогодський ознайомили присутніх із змістом цієї серії: вона передбачає репрезентацію української літератури (незалежно від часу та місця творення) у її найвищих здобутках.

Колонка власкора

Акумулятори місцевої марки

У Сумах освоєно випуск свинцево-кислотних акумуляторів п'яти типів — для автомобілів і тракторів. Проект виробництва розроблено за участю науковців Інституту прикладної фізики НАН України, спеціалістів заводу гумотехнічних виробів та приватного підприємства «Аксум». Потужність нового цеху — 100 [illegible] акумуляторів на рік. Продукція відповідає найвищим експлуатаційним вимогам. Немаловажно й те, що технологія акумуляторного виробництва абсолютно не шкідлива для навколишнього середовища.

І у нас нарешті газ

До глухівських осель почав надходити природний газ. Це стало можливим із завершенням будівництва нитки газопроводу Шостка—Глухів. Усього в області цього року прокладено 300 кілометрів газових труб. Завершується газифікація районних центрів області. Останнім містом, куди подадуть голубе паливо, стане Кролевець.

Університет... метає ікру

Чорна ікра — символ наддостатку. Але для Сумського державного університету — це скоріше шанс на виживання. Творчий колектив під керівництвом професора Бориса Холіна розробив установку і налагодив випуск так званого аналога чорної ікри. Цей продукт виробляється з курячих яєць, рибопродуктів, олії, настою чаю, зовні і за смаком нагадує справжню ікру і має великий попит у покупців. На рахунок університету вже надійшло понад 250 млн. карбованців прибутку від реалізації цієї продукції. Гроші будуть спрямовані на розвиток наукових досліджень.

Міс Співдружність живе в Сумах

Найвродливіші дівчата — у Сумах. До такого ж висновку дійшло і журі міжнародного конкурсу краси «Міс-Співдружність» у Рязані, де зібралися красуні з країн СНД. Десятикласниця школи № 20 Тетяна Сергєєва стала переможницею конкурсу і одержала головний приз — автомобіль «Москвич» останньої моделі. Її землячка третьокурсниця Сумського педінституту Ірина Балим стала «Віце-міс Співдружність».

Всі кольори в газеті

Уперше на Сумщині почала виходити в кольорі шосткинська міжрайонна газета «Радянське Полісся». Віднині вона набирається з допомогою комп'ютерної техніки. Кошти на її придбання виділили міська та районна Ради народних депутатів.

Одягаємо американців

Чергову партію одягу — жіночі та підліткові демісезонні пальта — відправлено на адресу однієї з нью-йоркських торговельних фірм з Роменської швейної фабрики. Контракт між ними допомагає швейникам вижити у цей скрутний час. Хоча Україні це співробітництво майже нічого не дає — 90 відсотків продукції, що виробляється на фабриці, відправляють за океан.

Фатальний під'їзд?

Уночі на центральному проспекті Сум сталася трагедія: під колесами автомобіля загинули дві сестри, які поспішали до залізничного вокзалу. Звістка про це нещастя особливо схвилювала мешканців одного з п'ятиповерхових будинків по вулиці Кірова. У під'їзді, де мешкає сім'я, в якій виросли сестри, не вперше люди гинуть від автомобіля. Років десять тому приблизно так само загинув і батько цих двох жінок. Відтоді за різних обставин (під колесами авто, від вихлопних газів тощо) вже загинуло 7 мешканців під'їзду. Збіг?..

Віталій МАКСЮТЕНКО.
Сумська область.

ЛІС УСІМ ДРУГ. ТА ІСТИНА ДОРОЖЧА

Про уявні та реальні проблеми реформування й розвитку лісової промисловості

Майже 30 років в Україні триває неоголошене протистояння між Мінлісгоспом та працівниками лісової промисловості колишнього Міндеревпрому України (тепер Міністерства промисловості). Головним аргументом перших є вболівання за долю лісу, незважаючи навіть на те, що лісопромисловики (конкретно — лісокомбінати в західних областях України: Закарпатській, Івано-Франківській і Чернівецькій) будь-які рубки лісу провадили й провадять в розмірах і методами, що визначені Лісовим кодексом України та іншими лісівничотехнічними нормами й правилами. А ті самі роботи лісопромисловиків у складі держлісгоспів північних і центральних областей України, нерідко з порушенням встановлених лісівничих норм і правил, публічних заперечень не мають.

З виходом нового Лісового кодексу України (1994 р.) постала уявна проблема про потребу відокремлення підрозділів лісокомбінатів (знову зона діяльності комплексних підприємств Мінпрому України), котрі зайняті лісовідновленням, лісорозведенням та охороною лісу. Пропоновано створити на їхній основі державні базові структури управління, підпорядковані обласним управлінням лісового господарства. (Газета «Новини Закарпаття» від 11.08.1994. І.Попович «До лиця зеленого друга»). Ці пропозиції спрямовані на формування громадської думки і реалізацію заходів на скорочення обсягів рубки сирої деревини. І не тільки в Карпатському регіоні. Всі ці дії, звичайно, спрацьовують досить ефективно.

Нормований Міністерством охорони навколишнього природного середовища та Міністерством лісового господарства України розмір користування сирою деревиною, починаючи з 1990 року, постійно падає, а державні бюджетні витрати на ведення лісового господарства щороку зростають. При цьому в Україні більш як 60 відсотків поточного приросту деревини (це перевищує 22 млн. кубічних метрів) щорічно втрачається. Заготовляють лише 12 млн. кубічних метрів (1993 р.).

Виходячи на новий для нашої держави європейський ринковий простір, у галузях лісової економіки потрібно визначати і здійснювати іншу, динамічнішу технічну політику з чітко обчисленими кінцевими орієнтирами щодо подальшого розвитку та переходу її на самоокупність. Наші сусіди, розвинені країни Європи, головну ставку роблять на повніше використання власних лісосировинних ресурсів. У них на досить високому рівні розвинена природоохоронна діяльність, мисливство, рекреація і т.ін. Але використання деревних запасів становить в Угорщині — 4,5 кубічного метра з одного гектара загальної площі лісів (Україна в цілому — 1,3 метра кубічного з гектара, Карпатський регіон — 2,1 метра кубічного з гектара), в Німеччині (територія колишньої ФРН) — 4,9, в Австрії — 4,0, в колишній Чехо-Словаччині (1986 р.) — 4,7 метра кубічного з гектара. Є на що рівнятися лісівникам й економістам, політикам і державним діячам, визначаючи проблеми розвитку лісової економіки України. Наближення до зазначених показників підприємств-користувачів земель лісового фонду, тобто виробників сирої деревини, всього лісогосподарського комплексу України буде можливе лише за визначення та визнання реальних проблем розвитку галузі, розв'язання яких мають забезпечувати легітимні органи державного управління лісами.

Найбільш важливою і складною проблемою є інтенсифікація лісогосподарського виробництва та швидке підвищення обсягів нормованого відпуску деревини. Одним із шляхів для цього має бути залучення до експлуатації частини лісів першої групи, лісостанів, що досягли віку природної стиглості, до втрати деревиною її фізико-технічних і механічних властивостей. Позитивному розв'язанню цієї проблеми може сприяти також розробка цільових моделей динамічно урівноваженого за віком складу лісового фонду в межах чітко визначених головних, економічно вагомих лісоутворних порід. Тільки за цих умов буде можливо виробити економічні важелі й відповідальність користувачів землями лісового фонду за негативні відхилення від моделі, за втрати деревних ресурсів природно стиглих насаджень, зниження киснево-продуктивної спроможності лісових масивів, погіршення санітарного стану лісів.

Хіміко-технологічна промисловість, плитне виробництво сьогодні споживають майже 50 відсотків від загальної потреби деревини. І потребують масу, а не грубі

Точка зору

сортименти. Тому актуалізація чинних декретованих віків рубки за технічною стиглістю, перехід за потреби (господарства) на віки рубки за кількісною стиглістю формує також одну з важливих проблем подальшого розвитку лісогосподарського комплексу України. Перехід на віки рубки за кількісною стиглістю докорінно вплине на зміну державної технічної політики ведення лісового господарства, сприятиме інтенсифікації лісогосподарського виробництва і зростанню обсягів лісозаготівель. Негативного впливу на загальний стан лісоекологічних систем, на стійкість насаджень не буде, бо вони в період інтенсивного поточного приросту деревини є найбільш стійкі, характеризуються хорошим санітарним станом і досягають найвищої киснево-продуктивної спроможності.

А от поділ деревних ресурсів, що заготовляють в лісах України, на ресурси державного і місцевого значення призводить не тільки до значних втрат, а й до відчутних лісівничо-екологічних порушень, бо надає можливість підмінювати головні рубки (госпрозрахункові) проміжними (бюджетними), що нерідко зумовлює втрати поточного приросту лісонасаджень, ускладнення санітарного стану.

А розміри відпуску сирої деревини обгрунтовані відповідними розрахунками. Щодо кожного підприємства-користувача земель лісового фонду, незалежно від їхньої відомчої належності чи форми власності. До них можна вносити зміни в порядку, визначеному ЛК України та іншими підзаконними актами.

Саме таке регулювання лісовикористання і є законодавчо визначеною формою державного управління лісами. Це підтверджує і досвід сусідніх країн Європи. Наприклад, в Австрії 80 процентів лісів перебувають у приватній власності, і це не перешкоджає інтенсивному користуванню сирою деревиною (4,0 м/куб/га), вчасному лісовідновленню та відтворенню лісових ресурсів. Взагалі, в інших країнах — у Фінляндії — 70,8 відсотка, у ФРН — 43,8, у Франції — 74,3 відсотка приватних лісів від всього фонду. І їх, зрозуміло, ефективно використовують, вони дають прибутки.

А от лісове господарство в Україні як галузь залишається збитковим і перебуває винятково на бюджетному фінансуванні, хоча в багатолісних регіонах, областях зі сприятливими грунтово-кліматичними умовами воно мало б бути прибутковим. Звичайно, це не виключає дотацій чи пільгових кредитів, але тільки під конкретні програми з наперед визначеною величиною господарського прибутку. Врешті, як це передбачено Земельним кодексом України (1992 р.), використання землі має бути платне (ст. 36), і, певно, якщо поширити цю норму на землі лісового фонду, за винятком меліоративних насаджень, — зменшиться кількість претендентів отримувати ліси в постійне користування, тим більше для «потешних» справ, з одночасним (майже автоматичн!) бюджетним фінансуванням на управління, ведення лісового, мисливського господарства і охорону лісу. Право отримати землі лісового фонду в користування будуть, очевидно, виборювати ті, хто має на меті, хоче та вміє господарювати в лісі. Саме по собі відпаде питання: «Хто в лісі господар?» Тільки за цієї умови не буде суперечок про поділ діючих лісокомбінатів, що склався в Карпатському регіоні (в інших областях діють держлісгоспи), котрі поєднують дві протилежні на перший погляд дії: одна спрямована на лісовідновлення й відтворення лісових екосистем та лісових ресурсів, друга локально — на тимчасове руйнування окремих ділянок з наступним лісовідновленням. В міру раціонального поєднання лісокористування та лісовідновлення господарникам вдається досягати рівноваги між цими протилежними процесами як у межах всієї України, так і в Карпатському регіоні, що позбавляє морального права «уболівальників» звинувачувати лісопромисловиків в надмірному вирубуванні лісів, хоча, звичайно, і «цапа» слід годувати капустою, а не тільки травою, сіном.

Важливою проблемою в лісогосподарському комплексі є підготовка та виховання кадрів, особливо керівних спеціалістів усіх ланок. На жаль, професорсько-викладацький склад ВУЗів галузі, вихований на засадах соціалістичної нічийності лісів і знеособленого їх господарського управління, часто не маючи виробничого досвіду, здебільшого зневажливо ставиться до таких «дрібниць», як забезпечення прибутковості лісогосподарської діяльності. На цій основі вища школа готує не одне покоління своїх вихованців, майбутніх керівників усіх ланок виробництва і управління. Є випадки, коли окремі викладачі, вчені всіляко підтримують подальше обмеження обсягів користування сирою деревиною, що ускладнює й так загальну збитковість діяльності лісогосподарського комплексу.

Не може, наприклад, не викликати подив створення лісових (!) культур тополі в заплаві Нижнього Дніпра (Херсонська область) без належного економічного і екологічного обгрунтування. Нинішнього року витрачено на один гектар їх 54 мільйони карбованців, на 1995 рік передбачено 102 мільйони. З урахуванням наступних витрат на догляд та охорону лісу собівартість одного кубометра сирої деревини цих тополь перевищить мільйон карбованців, і, звичайно, буде неконкурентоспроможна. Ще менша обгрунтованість їх в екологічному аспекті. До того ж їх створення без належного опрацювання порушує ряд статей Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1991).

А крім того, на скорочення обсягів заготівлі сирої деревини має вплив і намагання розширити площі заповідників і підпорядкувати їх тому чи іншому відомству. Навіть Мінприроди України уже отримало в своє підпорядкування ряд заповідників і національних парків, хоч створювалося воно не з метою господарських функцій. Тепер за участю того самого Мінприроди України розроблено нову Програму (проект) розширення заповідної справи і відповідних територій, що також вимагатиме додаткових бюджетних витрат. Але непрямі втрати будуть багато перевищувати обраховані прямі витрати. Адже організація заповідних територій, ділянок і т.ін. призведе до повного чи часткового вилучення з господарського користування немалих земельних фондів, у тому числі лісів. А варто було б враховувати досвід інших країн. Наприклад, сусідньої Словаччини, де в межах всесвітньовідомого Татранського національного парку постійно діє цех з переробляння деревини потужністю 20 тисяч кубометрів деревини на рік.

Якщо розпоряджатися ним раціонально, із здоровим глуздом, дбаючи про його здоров'я і прибутковість, а не прикриватися сліпою любов'ю до зеленого друга, ліс не буде важким тягарем для економіки держави. В цивілізованому суспільстві не слід нагнітати протистояння чи напруженість між тими, хто вирощує ліси й тими, хто веде лісозаготівельні роботи та переробляння деревини. Інтереси сторін мають бути урівноважені економічними відносинами. І за будь-яких умов недоцільно руйнувати лісопромисловий комплекс в Карпатському регіоні, по-своєму — це унікальне сучасне високоекономічне й високотехнологічне виробництво, і процеси реформування економічного базису та виробничих відносин мають розвиватися, як вони почалися, без пошуку засобів з боку окремих державних органів чи осіб загальмувати їх.

Андрій БОБКО,
інженер лісового господарства,
кандидат сільськогосподарських наук.

Право

ОБРАНІ

Як відомо, нещодавно Генеральний прокурор України Владислав Дацюк звернувся до Верховної Ради з поданням про притягнення до кримінальної відповідальності народного депутата України, колишнього виконувача обов'язків прем'єр-міністра Юхима Зв'ягільського. Постійна Комісія з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією одноголосно вирішила рекомендувати Верховній Раді дати згоду на притягнення Ю.Зв'ягільського до кримінальної відповідальності.

Отже, відтепер слово — за усією Верховною Радою, котра, сподіваємося, дасть таку згоду, і тим народні депутати вже не на словах, а на ділі підтвердять свої передвиборні обіцянки повести рішучу боротьбу з мафією, корупцію у всіх без винятку ешелонах державної влади. До речі, подібне прокурорське подання наш парламент задовольнив нещодавно, давши згоду на притягнення до відповідальності за кримінал депутата Чутівської селищної Ради народних депутатів Полтавської області начальника райвідділу міліції полковника Г.Костенка.

А загалом, як нам вдалося встановити, Верховна Рада України двічі (принаймні за останні півстоліття) давала згоду на притягнення до кримінальної відповідальності своїх депутатів. 12 липня 1953 року депутатських повноважень було позбавлено Л.Берію (з'ясовується, цей кат був депутатом найвищого законодавчого органу нашої республіки). А чотири роки тому, коли, на наше глибоке переконання, чиїсь політичні забаганки взяли гору над законом, парламентарії дали згоду на притягнення до кримінальної відповідальності народного депутата Степана Хмари.

Одне слово, прецеденти були. Сподіваємося, так і піде далі в ім'я справедливості, на доказ рівності кожного перед Законом. Але, розглядаючи сотні прокурорських подань, що їх знехтували Ради різних рівнів, чи не перетвориться наш вищий законодавчий орган на суд присяжних, на вищу наглядову судову інстанцію, тобто чи не перебере на себе функції судової влади? Тому вважаємо, що питання тут слід ставити ширше: чи не час скасувати власне сам статус депутатської недоторканності?

Пакет є, а бажання?

На початку липня цього року група народних депутатів-офіцерів, у тому числі автори цієї статті, уже виступила зі зверненням до колег-депутатів і співвітчизників підтримати їхню законодавчу ініціативу про скасування депутатської недоторканності. Проявити таку ініціативу депутатів-офіцерів змусили ось які обставини. Побудова демократичного справедливого суспільства і правової держави передбачає насамперед дотримання не на словах, а на ділі рівності всіх громадян України перед Законом і Судом, що передбачено статтями 32, 154 Конституції України. На превеликий жаль, цей конституційний принцип, якого дотримують в абсолютній більшості країн світу, в нашій молодій державі не діє. Верховна Рада минулого скликання конституційно закріпила нерівність (фактично, дискримінацію) громадян України залежно від роду і характеру занять — наявності депутатського мандата.

Це призвело до того, що до кримінальної відповідальності практично неможливо притягнути депутата, який скоїв злочин, тому що Ради народних депутатів не дають відповідної згоди. Простих людей за скоєння навіть незначних злочинів заарештовують і засуджують до позбавлення волі. А службові особи, прикриваючись депутатською недоторканністю, розкрадають, розбазарюють національні багатства на сотні тисяч, мільйони американських доларів (на мільярди українських карбованців) і не несуть жодної відповідальності.

Що це так, свідчить офіційна статистика. Так, за даними МВС України, лише 1993 року органи внутрішніх справ і прокуратури закрили за відсутністю згоди на притягнення депутата до відповідальності 161 кримінальну справу щодо 170 депутатів Рад різних рівнів. За шість місяців 1994 року через згадані підстави (хоча кримінально-процесуальне законодавство їх взагалі не передбачає) було уже закрито 101 справу щодо 110 депутатів.

Безкарність депутатів, які скоїли протиправні дії, спричиняє справедливе обурення і незадоволення наших громадян. Це засвідчує хоча б та лавина листів, телеграм, котрі після публікації нашого звернення надійшли і продовжують надходити на адресу нашої й інших комісій ВР, засобів масової інформації з вимогою негайно скасувати депутатську недоторканність як таку.

У постійній Комісії ВР України з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією підготовлено пакет законопроектів про скасування депутатської недоторканності. Суть змін, пропонованих до чинного законодавства, зводиться до того, що не потрібно одержання згоди ВР, місцевих Рад народних депутатів на притягнення народних обранців до кримінальної відповідальності або ж застосування до них заходів адміністративного стягнення, що їх накладають у судовому порядку.

Адже саме в цьому і криється той камінь спотикання, об який спотикаються всі кримінальні справи щодо депутатів, і, як наслідок, правосуддя безсиле, а винні не несуть відповідальності перед Законом.

Разом з тим законопроекти передбачають певні (і досить високі) юридичні гарантії депутатам, що обумовлено особливостями їхніх статусу і діяльності. Зокрема, кримінальну справу щодо депутата може порушити тільки відповідний прокурор, суд або суддя, і лише в негайній потребі (у законопроектах їх передбачено лише три) це може зробити слідчий чи орган дізнання.

Кримінальна справа щодо депутатів місцевих Рад народних депутатів підлягає розгляду обласним судом, а щодо народного депутата України — Верховним судом. Арешт або затримання депутата можуть бути здійснені лише за межами приміщення пленарних засідань Ради народних депутатів.

Ці законопроекти ще в серпні було направлено Президії Верховної Ради України для винесення їх на розгляд нашого найвищого законодавчого органу. Тричі Президія поверталася до розгляду цього питання. Останнього разу на її засіданні, яке відбулося 2 вересня ц. р., питання було винесене на голосування, проте за включення його до порядку денного сесії проголосував лише один член Президії — той, хто й ініціював це питання, підготував і запропонував відповідні проекти на розгляд парламенту. Натомість було прийнято постанову Президії ВР України, якою доручено кільком парламентським комісіям доопрацювати зазначені проекти законів (хоча перед цим вони були завчасно направлені всім Комісіям) з урахуванням висловлених на засіданні Президії пропозицій і зауважень та **доцільності внесення цього питання на розгляд Верховної Ради України (виділено нами. — Авт.)**.

Які ж аргументи висувають противники винесення питання про зняття депутатської недоторканності на розгляд Верховної Ради України? Вони зводяться до такого.

Стверджують, що в чинному законодавстві достатньо правових важелів, які дозволяють притягнути до кримінальної відповідальності за скоєний злочин будь-якого громадянина, якщо він навіть і народний депутат. Але ж це абсолютно не відповідає дійсності. Справа саме в тому й полягає, що в чинному законодавстві відсутні правові важелі, які б дозволяли притягнути депутата до відповідальності за скоєний злочин. Бо інакше із сотень депутатів-правопорушників до відповідальності притягнули б не одиниці, як це є сьогодні, а всіх винних у скоєнні злочинів. І основною правовою перешкодою в цьому саме і є депутатська недоторканність.

Доводять також, мовляв, не можна депутатів позбавляти недоторканності з тих міркувань, що щодо них можливі провокації. Але чим, скажіть, будь ласка, депутат у цьому відношенні кращий від простих громадян, своїх виборців? До того ж, як засвідчило проведене нами дослідження, результати якого пропонуємо нижче, **жоден**, підкреслюємо, **жоден** із злочинів депутати не вчинили у зв'язку з їхньою депутатською діяльністю. Одне слово, хоч як крути, а та абсолютна (феодальна) недоторканність, яку мають депутати згідно з чинним законодавством, забезпечує недоторканність народного обранця не від посягань на нього з боку **злочинців, що, зокрема, яскраво продемонстрували замахи на народних депутатів України В. Бортника й С. Чукмасова**, а від правосуддя.

Не можна погодитися ще з одним аргументом, згідно з яким скасування статусу депутатської недоторканності буде, насамперед, на руку представникам мафіозних кланів. Перепрошуємо, але усе навпаки. На наш погляд, саме представники корумпованих кланів у державних органах, у тому числі й у Радах різних рівнів, кровно зацікавлені у збереженні депутатської недоторканності. В абсолютній більшості народні обранці, які скоїли злочини, є службовими особами. А, як відомо, державна службова особа — це головний, стрижневий суб'єкт корупції. Без таких осіб корупція як така неможлива взагалі, без них не може утворитися й існувати корумпований клан. Депутатський мандат робить корумповану службову особу недоторканною з боку закону, а клан, який вона представляє, непотопним.

Привабливою, на перший погляд, може здатися пропозиція відкласти розгляд питання про зняття депутатської недоторканності до завершення розробки, всенародного обговорення і прийняття нової Конституції України. Однак і тут важко збагнути — чому? Що перешкоджає зробити це сьогодні і не відкладати рішення цього питання у довгий ящик (що рівнозначне «похованню» питання). Адже воно не є з розряду принципових питань для процесу створення нового Основного Закону.

Ще посилаються на те, що у тому чи іншому вигляді статус депутатської недоторканності зберігається у законодавстві розвинутих демократичних країн. Справді, в багатьох країнах світу це право існує, підкреслимо, в тому чи іншому вигляді. В Японії, наприклад, імунітет діє лише під час пленарних засідань. Згідно з Конституцією Німеччини для притягнення депутата до відповідальності не потрібно згоди бундестагу, якщо депутата затримали на місці злочину чи протягом дня, наступного після вчинення такого діяння. Практично у всіх країнах з припиненням дії мандата припиняється і недоторканність депутата.

А в нас існує абсолютна недоторканність депутатів. Депутата не можна притягнути до кримінальної відповідальності без згоди відповідної Ради незалежно від того, який злочин вчинено, де й коли. Депутатський імунітет «покриває» не тільки злочини, вчинені особою під час депутатства, але й до нього. Мало того, і після закінчення строку депутатських повноважень колишній депутат може бути притягнутий до відповідальності за пред'явленим йому звинуваченням у порушенні Закону, що сталося в період виконання депутатських повноважень, лише в порядку, передбаченому законодавством щодо депутата.

Ми вивчили і проаналізували майже 400 подань прокурорів (380 з них було отримано від Генеральної прокуратури України) щодо відхилення відповідними Радами народних депутатів прохання надати згоду на притягнення до кримінальної відповідальності 324 депутатів.

«Дбають», аж ... посягають

Так-от, аналіз вчинених депутатами дій, у яких є ознаки злочинів, свідчить, що їх найхарактерніша ознака — корислива спрямованість. Кожний другий випадок — посягання на державну чи колективну власність. У 78 відсотках випадків це — розкрадання державного чи колективного майна шляхом привласнення, розтрати або зловживання службовим становищем, у тому числі в кожному сьомому випадку розкрадання здійснювалося у великих і особливо великих розмірах. Так, наприклад, слідство встановило, що депутат Бахмацької районної Ради народних депутатів В. Базалій, працюючи головним інженером колективного сільськогосподарського підприємства «Присейм'я», під час жнив у серпні 1993 року, змовившись із завідувачем складу пально-мастильних матеріалів бахмацького «Райагротехсервісу» В. Воскобойніком, за допомогою фіктивної накладної викрав дві автоцистерни пального (3260 кг) і продав його... своєму ж колгоспові. Але Бахмацька районна і Чернігівська обласна Ради народних депутатів відмовилися дати згоду на притягнення його до кримінальної відповідальності.

Приблизно кожен четвертий вчинений депутатами злочин належить до категорії службових: зловживання і перевищення влади або службових повноважень (ст. ст. 165, 166 КК), халатність (ст. 167 КК), отримання і давання хабара (ст. ст. 168 і 170 КК), службовий підлог (ст. 172 КК).

Ось приклад. Слідство встановило, що депутат сільської Ради П.Рудницький, займаючи відповідальну посаду головного лікаря Хотинської ЦРЛ Чернівецької області, з вересня 1993 по квітень 1994 р. неодноразово, шляхом вимагання, одержував хабарі у доларах США і російських карбованцях за надання автотранспорту Хотинської ЦРЛ для перевезення приватних вантажів до Росії.

Серед вчинених депутатами діянь є ознаки таких злочинів, як зловживання у сфері господарювання, транспортні аварії (у тому числі зі смертельними наслідками), злісне й особливо злісне хуліганство, незаконні операції зі зброєю, наркотичними засобами, валютою, насильницькі посягання на особу, в тому числі завдання тяжких тілесних ушкоджень, зґвалтування, вбивства. Приклад, який ми зараз наведемо, безперечно, винятковий, але факт залишається фактом — це вчинила особа, яка була депутатом. Ідеться про депутата Жилинецької сільської Ради народних депутатів Ярмолинецького району Хмельницької області М. Конопаду, котрого звинувачували у вчиненні семи (!!!) тяжких злочинів, у тому числі двох умисних убивств з корисливих мотивів і з особливою жорстокістю, двох зґвалтувань престарілих жінок, трьох розбійних нападів. Цього разу прокуророві вдалося переконати сесію сільської Ради погодитися з притягненням до кримінальної відповідальності вбивці, ґвалтівника і розбійника (але ж цього могло й не статися), і обласний суд у серпні цього року засудив злочинця до страти. Але, знову ж таки, це виняток, бо, як правило, «депутатські» справи до суду не доходять, і саме з причини наявності депутатської недоторканності.

Загалом тяжкі злочини становлять шосту частину всіх злочинів, скоєних депутатами. За цим показником, по суті, нема ніякої різниці між тяжкістю злочинів, що їх скоїли депутати, та злочинів, скоєних особами без депутатського мандата (так, наприклад, питома вага осіб, які вчинили тяжкі злочини, 1993 року становила близько 20 відсотків усіх засуджених). Приблизно кожен шостий депутат, щодо якого порушували питання про кримінальну відповідальність, вчинив

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

ОПЕРАТИВН

Про викриття хабарника в Кам'янобрідській районній Раді народних депутатів м.Луганська

Голові Верховної Ради України МОРОЗУ О.О.

СПЕЦПОВІДОМЛЕННЯ

УВС МВС України в Луганській області затримано на місці скоєння злочину народного депутата Кам'янобрідської районної Ради народних депутатів м.Луганська, голову цієї.Ради Бегічева В.О.. 1942 року народження.

Встановлено, що він у своєму службовому кабінеті отримав хабара у сумі 600 доларів США від непрацюючого місцевого жителя Колінько В.О., 1964 року народження за оформлення документів на право користування земельною ділянкою, виділеною йому під будівництво приватного будинку.

25 липня 1994 року по данному факту порушено кримінальну справу. 600 доларів США вилучено. УВС спільно з обласною прокуратурою проводиться розслідування всіх обставин злочи...

Кам'янобрідській районній Раді народних деп... равлено листа для отримання згоди на притягне... до кримінальної відповідальності.

Про скоєний злочин проінфор... ласної Ради народних депута...

Повідомляю у ...

І НЕДОТОРКАННІ

два і більше діянь, у яких є ознаки злочинів. Але й цієї обставини не брали до уваги сесії відповідних Рад.

Значною мірою світло на таку незговірливість Рад проливають результати дослідження роду занять депутатів, яких запідозрено у скоєнні злочинів (у 56 поданнях ця деталь не зазначена). В абсолютній більшості (83 відсотки) це службові особи, з них 73 відсотки — перші керівники, їхні заступники, головні спеціалісти. Найчисельнішу групу (52 особи) становлять депутати, котрі займали посади голів колгоспів, директорів радгоспів та їхніх заступників.

Скажімо, голова правління колгоспу ім. 50-річчя СРСР Михайлівського району Запорізької області депутат Михайлівської районної Ради народних депутатів О. Тараненко, як встановило слідство, ошукав правління колгоспу і шляхом підробки документів спільно з головним бухгалтером колгоспу Г. Онуфрієнко сприяв комерційним структурам у їхніх оборудках з олією та автомобілями, вимагаючи хабарів в особливо великих розмірах — три тисячі доларів США.

Кожен шостий-сьомий депутат на час скоєння дій, у яких слідство вбачає ознаки злочинів, працював в органах державної влади та управління чи в їхньому апараті. Переважно це були голови та секретарі місцевих Рад народних депутатів, керівники галузевих управлінь та відділів. Для цієї категорії службових осіб-депутатів характерним було вчинення таких діянь: перевищення влади, службові підлоги, розкрадання державного майна шляхом зловживання службовим становищем тощо. Наприклад, як встановило слідство, голова Козелецької районної Ради народних депутатів Чернігівської області (він же перший секретар РК КПУ) Г. Немец, зловживаючи службовим становищем з особистої зацікавленості, протиправно у 1990 році придбав гостродефіцитні товари, призначені виняткою для здавачів лікарських рослин, чим вчинив діяння, яке містить ознаки злочину, передбаченого ст. 165 КК. А ось зовсім свіжий приклад, про який уже повідомляли засоби масової інформації. Слідство зібрало докази, що голова Кам'янобродської районної Ради народних депутатів Луганської області, він же депутат цієї Ради В. Бегічев шляхом вимагання одержав за виділення для ліквідатора аварії на ЧАЕС ділянки землі під будівництво будинку хабара у розмірі 600 доларів США. Заарештувати спійманого на гарячому голову районної Ради і притягти його до відповідальності не дозволив статус недоторканності депутата.

Ми навмисне навели як приклади саме ці два випадки, віддалені один від одного і часом, і соціально-політичною ситуацією, щоб показати: політичні погляди та партійна належність не мають принципового значення для казнокрадів і хабарників. Сфера зловживання службовим становищем і бажання якнайбільше урвати від державного пирога — це, напевне, одне з небагатьох, що на сьогодні поєднує і колишніх партократів, і сьогоденних демократів, в чому між ними є порозуміння, консенсус.

Що ж до представників тих верств, про які щосили «піклуються» обтяжені владою мужі, — робітників, селянства та інтелігенції, то їхня частка серед депутатів-правопорушників виявилася зовсім незначною: всього один інтелігент (лікар) і менш як 10 відсотків робітників та селян. Інакше кажучи, на десять депутатів-начальників припадає один депутат від «верстата й плуга». Ці хіба що можуть вкрасти щось з поля чи з заводу. На такому спіймався, наприклад, комбайнер, депутат Сущинської сільської Ради народних депутатів, що на Тернопільщині, який під час жнив носив додому у сумці по 2—4 кілограми пшениці нового врожаю і наносив таким чином 80 кілограмів.

Бо, як відомо, чим вища посада, тим більше можливостей поцупити щось з державного і колективного майна. Ось кому найбільше потрібна депутатська недоторканність. Чи не тому є Ради, в яких безпосередніх виробників матеріальних благ буквально одиниці? Так, наприклад, Гуляйпільська районна Рада народних депутатів Запорізької області, за винятком одного депутата (контролера автопідприємства) — то директори підприємств і голови колгоспів.

Сягнеш вище — не сядеш нижче

Цікаві і красномовні є дані про склад депутатів, щодо яких було порушено кримінальні справи. У ході дослідження встановлено таку закономірність — чим вищого гатунку мандат мав депутат-правопорушник, тим рідше порушувалося питання про його кримінальну відповідальність. Якщо стосовно депутатів сільських Рад народних депутатів було направлено 245 подань прокурорів про одержання згоди на притягнення їх до кримінальної відповідальності (а це більш як дві третини всіх подань), то стосовно депутатів міських і районних Рад народних депутатів було вже подано утричі менше — лише 78. Всього-на-всього тричі прокурори зверталися за згодою на притягнення до кримінальної відповідальності депутатів обласного рівня, причому у двох випадках це було пов'язано з тим, що ці депутати ще мали й мандати депутатів сільських Рад. І жодного разу Генеральний прокурор України (а це, згідно зі статтею 28 Закону України «Про статус народного депутата України», виняткою його прерогатива) не порушував питання про одержання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності депутатів найвищого рівня — народних депутатів України.

До речі, дехто якраз прагне використати це як ще один аргумент проти скасування інституту депутатської недоторканності. Заковика не в тому, що Ради, зокрема Верховна Рада України, не дають згоди на притягнення депутатів до кримінальної відповідальності, а в тому, що прокурори не «просять» про це Ради.

Якщо такий докір і можна закинути, то хіба що Генеральному прокуророві України, який справді не ставив перед Верховною Радою України питання про

одержання згоди на притягнення до відповідальності та арешт народних депутатів.

Не слід забувати, що тим окремим кримінальним справам, які з неймовірними труднощами вдавалося прокуратурі порушити, просто не судилося дійти до свого логічного завершення — до судового розгляду. Згадаймо хоча б кримінальні справи, які були порушені 27 і 28 вересня 1993 року щодо депутатів Верховної Ради України Гайсинського і Толубка за фактами використання першим явно підроблених документів для незаконного одержання чотирикімнатної квартири (ч.2 ст.194 КК) і зловживання владою та службовим становищем другим (п.«а» ст.254 КК). Істинна причина цього закриття цих справ, на нашу думку, полягає не в тих надуманих аргументах, що їх було використано як підстави для таких рішень (до речі, рішення про закриття кримінальної справи щодо Толубка 21.09.94 р. скасовано), а в іншому — у висоті, так би мовити, польоту цих осіб.

До речі, не зовсім зрозуміла була позиція Генеральної прокуратури і щодо провадження кримінальних справ, порушених проти деяких депутатів обласного рівня. Візьмемо для прикладу справу депутата обласної та Жовтневої районної Рад народних депутатів міста Одеси Р. Юсупова, щодо якого було порушено кримінальну справу за фактами скоєння ряду злочинів, у тому числі тяжкого — вимагання. Сесії спочатку Жовтневої районної Ради народних депутатів Одеси, потім міської і, нарешті, обласної Рад почергово відмовилися дати згоду на притягнення його до кримінальної відповідальності. Замість того, щоб внести подання про одержання згоди на притягнення до відповідальності і арешт Р. Юсупова до Верховної Ради України, як того вимагає закон (до речі, відповідне клопотання було підготовлено Головним слідчим управлінням МВС України і в травні ц. р. направлене до Генеральної прокуратури України), розслідування цієї справи, за згодою першого заступника Генерального прокурора України О. Литвака, 29 червня 1994 р. припинено, а справа закрита... у зв'язку з відсутністю згоди відповідних Рад народних депутатів на притягнення Р. Юсупова до кримінальної відповідальності.

Але ж цієї згоди ніхто у Верховної Ради не просив! Невже цього не знав сам перший заступник Генерального прокурора України? Ото була б іронія долі, якби Юсупов, який (уявіть собі!) навесні цього року під час розслідування кримінальної справи балотувався до Верховної Ради, і перший заступник Генерального прокурора Литвак (який балотується нині) опинилися б в одній іпостасі колег-депутатів.

Втім, за великим рахунком, уникнути відповідальності за найтяжчий злочин дає можливість депутатський мандат будь-якого рівня. Так, начальнику Ружинського РЕМ Житомирської області А. Гичку досить було бути депутатом селищної Ради, щоб уникнути відповідальності за вчинення діянь, у яких слідство вбачало ознаки чотирьох злочинів. П'ять (!) разів прокурори зверталися до селищної, районної та обласної Рад народних депутатів з поданнями і протестами, щоб одержати згоду на притягнення до відповідальності цього, з дозволу сказати, народного обранця. І всі п'ять разів сесії відповідних Рад брали під своє крило цього слугу народу.

Сьогодні — мене, завтра — тебе?

Рішення відмовити дати згоду Ради нерідко приймали, ігноруючи елементарні процедурні формальності. Так, розглядаючи це питання чергового разу, шістнадцята сесія Житомирської обласної Ради народних депутатів 3 листопада 1993 року прийняла рішення про відмову у притягненні до відповідальності того самого А. Гичка всього 24 голосами «за», що становило лише четверту частину присутніх на сесії депутатів, хоча рішення могло бути прийняте лише більшістю голосів. Але закон у цьому разі, як і в багатьох інших, очевидно, був писаний для інших, а не для депутатів.

Ради часто грубо порушували вимоги ст. 2 Закону України «Про порядок одержання згоди Ради народних депутатів на притягнення депутата до відповідальності» — штучно зволікали з розглядом прокурорських подань, хоча добре відомо, що чим далі від моменту скоєння злочину, тим менше шансів установити істину. В окремих випадках такі подання Ради взагалі ігнорували, їх не виносили на розгляд сесії і таким чином блокували розслідування справи. Так, зокрема, вчинила Теребовлянська районна Рада народних депутатів Тернопільської області, що більш як півроку (а строк розслідування кримінальної справи — два місяці) не розглядала подання прокурора області про згоду на притягнення до відповідальності за ст. ст. 165 і 172 КК України голови колгоспу «Дружба» С. Капустянського.

Відмову дати згоду на притягнення депутатів до кримінальної відповідальності їхні колеги часом взагалі не мотивували, а якщо і мотивували, то їхня аргументація з точки зору передбачених у законі підстав звільнення від кримінальної відповідальності не витримувала ніякої критики.

Так, наприклад, Липовецька селищна Рада народних депутатів Вінницької області, відмовляючись дати згоду на притягнення до кримінальної відповідальності депутата В. Кучера, щодо якого була порушена кримінальна справа за фактом шахрайства, мотивувала своє рішення тим, що «його провина у скоєнні злочину не доведена». Такі аргументи спокійно сприймати не можна і хочеться криком кричати: «Схаменіться, товариші-панове депутати! Хто дав вам право вирішувати питання про винуватість чи невинуватість? Хто вам дозволив безсоромно напинати на себе мантію судді і безцеремонно втручатися у святая святих правосуддя — у процес доказування? І як, врешті-решт, можна встановити істину у справі, коли ви цього не хочете і перешкоджаєте іншим?».

Отже, висновки зі всього цього напрошуються одні. Абсолютна форма депутатської недоторканності є не чим іншим, як узаконеною формою тієї недоторканності, яку мали феодали та представники компартійно-державної номенклатури тоталітарного комуністичного режиму. І вона не має нічого спільного з демократичною правовою державою.

Депутатська недоторканність у тому вигляді, в якому вона передбачена у нашому законодавстві, є грубим порушенням принципу поділу влади, коли органи законодавчої влади перебирають на себе не властиві їй функції влади судової. Згідно з КПК України (ст. ст. 67,323), право на попередню оцінку доказів, установлених у кримінальній справі, належить тільки органу дізнання, слідчому чи прокурору, а остаточна оцінка доказів — це виняткова прерогатива суду.

Відмова дати згоду на притягнення депутата до кримінальної відповідальності та арешт фактично є формою звільнення особи від кримінальної відповідальності за непередбаченими у кримінально-процесуальному законодавстві підставами. Водночас це не доводить невинуватість депутата, позбавляючи його права на судовий захист (ст. 156 Конституції України). Він позбавляється можливості бути оправданим судом, якщо він невинний у скоєнні злочину. Таким чином, депутат буде визнаний винним у скоєнні злочину не вироком суду, а рішенням Ради, оскільки у цьому разі кримінальна справа буде закрита за нереабілітуючих підстав. І незважаючи на те, що депутата не притягують до відповідальності, «пляма» провини назавжди лишається на ньому. Якщо депутат скоїв злочин (як це стверджує подання прокурора), а Рада не дає згоди на притягнення його до кримінальної відповідальності, то в цьому разі представницький орган стає на захист особи, що скоїла злочин.

Окрім того, відмова дати згоду на притягнення депутата до кримінальної відповідальності є прихованою і водночас законодавчо закріпленою формою приховування злочинів.

І ще одне, в чому ми твердо переконані. Без скасування депутатської недоторканності годі й говорити про справжню боротьбу з корупцією.

Григорій ОМЕЛЬЧЕНКО,
голова постійної Комісії Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією, народний депутат України, кандидат юридичних наук;

Іван ЕІЛАС,
заступник голови постійної Комісії Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією, народний депутат України, доктор юридичних наук;

Анатолій ЄРМАК,
член постійної Комісії Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією, народний депутат України;

Микола МЕЛЬНИК,
головний консультант постійної Комісії Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією, кандидат юридичних наук.

CEU THE CENTRAL EUROPEAN UNIVERSITY FOUNDATION

POST-GRADUATE SCHOLARSHIPS

FOR THE ACADEMIC YEAR 1995-96

OUTSTANDING STUDENTS are encouraged to apply for admissions to 1-Year Masters programmes (MA, LLM, MSc) in a variety of fields at the Central European University, a uniquely international institution based in Budapest, Prague and Warsaw, 3 of the liveliest intellectual and cultural centres of Europe. The Faculty includes international academic figures from the US, Britain and other European countries working together with leading scholars from the Region. Top students from 47 countries east and west have studied there over the last 4 years. The language of instruction is English. There are fully-equipped student Dormitories in both Prague and Budapest.

UP TO 500 SCHOLARSHIPS are offered to good candidates from Central and East Europe and countries of the former Soviet Union, including waiver of the USD 8,000 tuition fee, housing & travel costs and a monthly allowance. Full or partial scholarship help is also available for top students from the rest of the world to study for the following degrees:

Budapest : MA degrees in *Economics, History of Central Europe, Medieval Studies, Political Science* and LLM degrees in *Comparative Constitutional Law or International Law, Business Law*, all accredited by the Regents of the State of New York, MSc (Modular Course) in *Environmental Science and Policy* accredited by Manchester University (UK)

Prague : MA in *International and European Studies* accredited by the Open University Validation Services of the United Kingdom (UK) Proposed MA degree in *History & Philosophy of Art & Architecture* to be accredited in New York.

Warsaw : MA in *Sociology* accredited by Lancaster University (UK)

Minimum entry requirements: a university degree and good English proficiency (TOEFL). All applications must be received by 1 February.

WESTERN SCHOLARSHIPS. The CEU has special scholarship arrangements with the universities of Oxford, Cambridge, London, Manchester in the UK, Chicago, Columbia, Berkeley, Rutgers in the US and many others in Europe, such as EUI Florence. Assistance is offered to promising CEU students in obtaining places and funding for further study, particularly at the PhD level.

FOR DETAILS AND APPLICATION MATERIALS PLEASE CONTACT

252017, м.Київ, вул. Володимирська 60, Національний університет ім. Т.Шевченка, к. 223 тел. 225-22-51 Сапунова Вікторія

Соросівські олімпіади

Міжнародний фонд «Відродження», Міжнародна Соросівська програма підтримки освіти в галузі точних наук оголошують проведення в Україні Соросівських олімпіад з математики, фізики, хімії та біології для учнів середніх навчальних закладів. Соросівські олімпіади відкриті для учнів з будь-яких країн.

Умови та завдання першого (заочного) туру надруковані в газеті **«Освіта» за 5 жовтня 1994 року**, а також надіслано (українською та російською мовами) до Міністерства освіти Республіки Крим, обласних управлінь освіти, Київського та Севастопольського міських управлінь освіти, інститутів удосконалення вчителів та регіональних відділень Міжнародного фонду «Відродження». Роботи заочного туру слід надіслати поштою до **5 листопада 1994 року** (за поштовим штемпелем) до дирекції ISSEP в Україні.

Переможці олімпіад отримають Соросівські призи. В разі вступу до вищого навчального закладу за відповідним фахом переможці Соросівських олімпіад отримають стипендії Соросівських студентів. Учителі переможців Соросівських олімпіад запрошуються до участі в конкурсі на отримання гранта Соросівського Учителя.

Соросівські студенти

Заявки для участі у другому етапі конкурсу приймаються з **3 жовтня до 1 грудня 1994р.** Перелік умов та відомості про подання заявок надруковано в газеті **«Освіта» за 5 жовтня 1994 року**, а також буде надіслано до ректоратів, студентських наукових товариств вищих навчальних закладів України, до регіональних відділень Міжнародного фонду «Відродження».

До відома тих,хто подав заявки на першому етапі конкурсу (до 30 червня 1994р.): результати конкурсу буде оголошено у жовтні-листопаді 1994 року, стипендії будуть сплачуватись ретроактивно з початку першого семестру 1994—1995 навчального року. Ті, хто не отримає стипендії на першому етапі, візьмуть участь також у другому етапі і матимуть змогу надіслати додаткові відомості про свої нові досягнення.

Соросівські доценти

Термін приймання заявок для участі в конкурсі за програмою «Соросівські доценти» продовжений до **15 листопада 1994р.** Рішення про присудження грантів за заявками що були відправлені до 10 вересня 1994 р. включно, буде прийняте у листопаді-грудні 1994р. На другому етапі будуть розглянуті заявки кандидатів, відправлені з 11.09.94р. по 15.11.94р., а також ті, що брали участь у першому етапі, але не були нагороджені грантом. Рішення про присудження грантів 2-го етапу буде прийнято у лютому 1995р.

Умови конкурсу та форма подання заявки надруковані в газетах «Голос України» за 13.08.94р. та «Всеукраинские ведомости» за 11.08.94р.

252030, Київ-30, а/с 358/3, ISSEP (вкажіть назву програми або заходу). Тел. (044) 224-91-59 (Соросівські олімпіади та Соросівські студенти), (044) 224-70-51 (Соросівські доценти).

До уваги керівників автопідприємств, викладачів автоучкомбінатів, шкіл, працівників Державтоінспекції, водіїв та інших учасників дорожнього руху!
Редакція вінницької обласної газети «ДОРОГА, ТРАНСПОРТ, ПІШОХІД»
пропонує для реалізації в необмеженій кількості:
Коментарі до національних Правил дорожнього руху;
Нові екзаменаційні білети з Правил дорожнього руху;
Тематичні плакати з безпеки дорожнього руху.
Форма оплати будь-яка.
Заходьте, дзвоніть, замовляйте.
287100, Вінниця-100, вул. Ботанічна, 23.
Тел. (0432) 35-31-50, 44-72-07. Факс (0432) 44-72-07; 35-31-50.

«Научно-производственное коммерческое предприятие «БКФ»

ИЗГОТОВИТ из полиэтилена: пленку-рукав шириной до 1500мм, пакеты хозяйственные, обложки для тетрадей, мешки и вкладыши транспортные, пробку винную и коньячную;
ПРИОБРЕТЕТ линию рукавной пленки.

г.Рубежное Луганской обл., ул.Ленина,4.
Тел.(06453) 5-21-61, 5-50-37;
т./факс 5-14-71.

За карбованцы — любые запчасти
к болгарской погрузочной технике
СО СКЛАДА в Луганске и по контрактам
в т. ч. аккумуляторные батареи,
шины,
двигатели и т. п.
А также авто-элетропогрузчики
электротельферы
Купим списанные автопогрузчики

Украинско-болгарское СП «ГЛОБУС Лтд»
Тел/факсы: (0642) 54-00-71, 54-70-72, 54-90-39, 54-01-02. Факс 54-73-02.
Телекс 118028 STAR UX

Техника для хозяина от ЧП «Троеполье»

Руководителям предприятий, частным лицам предлагаем приобрести экономичный и надежный автомобиль ГАЗ 3307Д с дизельным двигателем Д-243.
ГАЗ 3307Д — бортовой; ГАЗ 3307Дs — самосвал.
Все автомобили оснащаются пятиступенчатой коробкой передач.
Расход топлива 13 — 14 л/100 км.
Гарантия на автомобиль — 2 года эксплуатации или 150 тыс.км пробега.
Если вы хотите вдохнуть новую жизнь в ваш старенький ГАЗон, обращайтесь к нам. Мы также производим работы по переоборудованию давальческих автомобилей под двигатель Д-243.
Качество работ гарантируем.
Реализуем: двигатели в сборе с КПП к автомобилю ГАЗ- 53.
Насосы НШ-10.
Справки по телефону в г.Запорожье: 8-0612-63-38-41, 62-32-45.

Київський інститут інвестиційного менеджменту

"Інтелбізнес центр"

Проводять у Києві семінари за темами:

26-28 жовтня. **Перестрахування — страхування страховиків** (*перестрахування, транспортне страхування грузів, майнове страхування*).

1-2 листопада. **Пріоритетні напрямки інвестування** (*інвестиційна політика компанії, оцінка фінансового стану об'єктів приватизації, формування та керування фондовим портфелем*).

Про участь у семінарах повідомити по тел. **(044) 224-84-28**

Реклама
в газеті
«Голос України».
Телефон
441-89-34.
Факс
449-85-62.

Підприємство «Беркут»

здійснює взаєморозрахунки з державами рубльової зони через систему кореспондентських рахунків АКБ ЛЕГБАНК.
Надає інші фінансові послуги.
Тел. (044) 417-35-24.
Тел./факс (044) 417-42-49.

Срочно и без формальностей для фирм и граждан
открываем кодированные счета в престижном швейцарском банке (Genève, Suisse).
Оформляем кредитные карточки VISA, MASTERCARD, EUROCARD, AMERICAN EXPRESS.
Гарантируем полную конфиденциальность.
Сроки, качество и стоимость наших услуг Вас приятно обрадуют.
Телефон в Москве: (095) 491-08-79

Культура

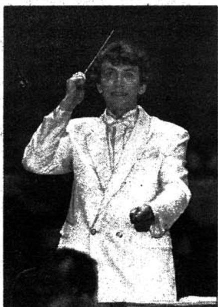
Запоріжці у Києві

Раз на рік, восени, у Києві відбувається значне пожвавлення музично-концертного життя. Численні творчі колективи, виконавці-солісти, композитори з усього світу збираються на традиційний (цього року — п'ятий) Український міжнародний музичний фестиваль «Київ Музик Фест».

Звичайно, у програмах фестивалю, який орієнтовано на академічні жанри, чільне місце посідає симфонічна музика. З двадцяти семи концертів «Фесту-94» вісім — симфонічні. На цьому тлі виступ Запорізького симфонічного оркестру виявився дещо незвичним.

Перше, що вирізняло концерт запоріжців із загального ряду, — нетрадиційно скомпонована програма. Тут поруч з академічною симфонією-епітафією «День скорботи і пам'яті» В.Губи надибуємо естрадно-джазовий «Сент-Луї блюз-марш» американця Уільяма Хенді; поруч з віртуозними концертами О.Костіна (Україна) та Д.Мійо (Франція) — легкожанрову сюїту з мюзиклу «Вестсайдська історія» Л.Бернстайна (США)...

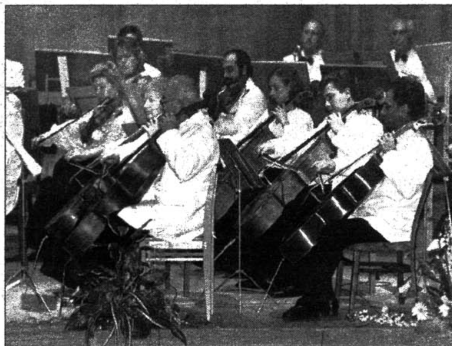
Що це, еклектика, данина периферійному статусу оркестру (орієнтація на широкий загал плюс «регламенти» для фестивалю сучасної музики твори), генна пам'ять святкових урядових програм (спочатку — «серйозне» для солідності, потім — розважальне для душі)? Не виключено.

Але можливе й інше. Строкату програму концерту запоріжців можна зрозуміти як своєрідний відбиток строкатості сучасного музичного життя, де поряд із класикою — джаз, із розважальним — серйозне, з геніальним — пересічне... І тоді сам виступ запорізького оркестру — найкраща ілюстрація сучасної орієнтації «Фесту».

Друге, що запам'яталося, — природна, невимушена спонтанність музикування, прагнення знайти свої, неповторні барви для дуже різних за стильовими та жанровими показниками творів. Тут повною мірою виявилась яскрава музикальність і професіоналізм диригента та художнього керівника оркестру В'ячеслава Реді (його партнерами виступили у фортепіанному концерті О.Костіна — Ю.Кот, у віолончельному Д.Мійо — М.Чайківська).

І, нарешті, останнє. Запорізький симфонічний оркестр уже вдруге є учасником «Київ Музик Фесту». Позаминулого року оркестр мав одне відділення, цього року — «повнометражний» концерт. Тож сподіватимемося на продовження — запоріжці на нього заслуговують...

Юрій ЧЕКАН, кандидат мистецтвознавства.

На знімку: виступає Запорізький симфонічний оркестр; диригент В'ячеслав Редя.

Фото **Олександра КЛИМЕНКА.**

Резонанс

То ліквідація чи реорганізація?

В юридичній консультації «Голова поза законом?», опублікованій у газеті 30 вересня ц.р., розглядалося питання про звільнення працівників у зв'язку з ліквідацією державної адміністрації і передачею повноважень держадміністрації виконкому. Матеріал викликав широкий інтерес серед працівників держадміністрацій, оскільки його автор завідуючий юридичним відділом редакції Сергій Демський визначив цей процес не як ліквідацію, а як реорганізацію. У зв'язку з чим, на його думку, звільнення всіх працівників держадміністрації без скорочення кількості або штату працівників буде незаконним. Однак, з огляду на те, що документа, який чітко визначав би, що саме відбувається — ліквідація чи реорганізація, редакція не має, зважаючи на широкий інтерес наших читачів до цієї проблеми, повертаємось до теми знову. Надавши авторові консультації можливість для ширшої аргументації своїх висновків. А також запрошуємо зацікавлених осіб до обговорення даного питання на сторінках нашої газети.

Закон має бути чіткий і зрозумілий для кожного. Це істина, яку проповідують усі законодавці. Та, на жаль, одна справа проповідувати, інша — дотримуватися.

Нечіткість, а значить, і незрозумілість формулювання в Законі України «Про формування місцевих органів влади і самоврядування» на сьогодні призвела до масового звільнення працівників державних адміністрацій, які, згідно з роз'ясненням Мінпраці і Мінюсту України, надісланим держадміністраціям, нібито ліквідуються. Але дозвольте запитати, звідки така упевненість у тому, що вони ліквідуються, а не реорганізуються? Закон цього не визначає. Кому потрібно здійснювати ліквідацію держадміністрацій, за якої мають бути звільнені абсолютно всі працівники, а тоді частину з них знову візьмуть на роботу, але вже до виконкому? Відповідь до банального проста. Тому, хто не хоче мати передусім незручних працівників, оскільки непрофесіоналів можна звільнити на іншій підставі. Така ліквідація дає можливість у майбутньому залишити у виконкомі того, хто потрібний даному керівникові виконкому чи певній групі осіб.

Що говорить на користь ліквідації? Ніщо. Стаття 8 Закону «Про формування місцевих органів влади і самоврядування» встановлює, що після виборів депутатів, голів сільських, селищних, районних, міських, районних у містах і обласних Рад втрачає силу Закон України «Про представника Президента України», а повноваження місцевих держадміністрацій передаються головам і виконавчим комітетам відповідних Рад. Все. Про ліквідацію ні слова.

А що говорить на користь реорганізації?

1.Чинним законодавством установлено, що ліквідація здійснюється за рішенням: органу, що ліквідується; вищого органу; судових органів.

За існуючого процесу ліквідації місцевих держадміністрацій жодний з вищеназваних органів не приймав такого рішення. Ліквідаційні комісії створено за рішенням обласних Рад народних депутатів, але для місцевих держадміністрацій обласна Рада ніколи не була вищим органом.

2. Закон «Про формування місцевих органів влади і самоврядування» встановив, що втрачає силу Закон «Про представника Президента України», та діяльність місцевих держадміністрацій регулюється не цим законом, а відповідним положенням, про втрату юридичної сили якого в Законі нічого не сказано. Отже, Положення про держадміністрації залишилося чинним.

3. Закон «Про формування місцевих органів влади і самоврядування» визначає передачу повноважень держадміністрацій головам і виконкомам місцевих Рад. Це означає не що інше як правонаступність, котра може мати місце згідно зі ст.37 Цивільного кодексу України лише в разі реорганізації установи, а не її ліквідації. До речі, в разі правонаступності також відбувається і передавання майна реорганізованої юридичної особи її правонаступнику. У нашому випадку це ще відбудеться. Я не маю сумніву, що майно місцевих держадміністрацій буде передано виконкомам місцевих Рад, а не якимсь іншим установам.

Нам пишуть

Навіщо ганьбимо себе?

Мені, як і багатьом, добре відоме ім'я Олександра Довженка. Як режисера, як письменника, як патріота України. Прочитані не тільки його художні твори, «Щоденник», а й література про нього. Таким митцем, такою особистістю кожен цивілізований народ тільки б пишався. А як пам'ять про нього шанують у столиці нашої держави?

Про те, що в Києві є вулиця Довженка, мені давно відомо, але все якось не траплялося побувати на ній. І от минулої весни потрапила на неї і власним очам не повірила. Це не вулиця, а якийсь господарський двір, закуток, забудований не житловими будинками, а складами, господарськими приміщеннями. Вважаю, що це образа, а не вшанування пам'яті видатного митця, який жив і працював у Києві, надзвичайно любив це місто, дуже тужив за ним, коли не з власної волі змушений був жити далеко від нього.

Взагалі з найменуванням вулиць, а нині перейменуванням, діється щось незрозуміле. Чи то цією важливою справою займаються некомпетентні люди, чи то ці люди не люблять свого міста, чи все просто робиться навпаки, а можливо, і через ностальгію за далеким і недалеким минулим. Чомусь негайно перейменували вулицю Пархоменка, хоча цю історичну особу навряд чи можна віднести до злочинців. Проте й донині красуються і пам'ятник, і назва вулиці ката українського народу Косіора. Чомусь поспішно перейменували вул. Будьонного на Боголютівську — на честь царського генерала, який придушував національні заворушення в царській Росії, був українофоб. Як, до речі, і Булгаков, якого так запопадливо вшановуємо. А от вулиці Винниченка, Огієнка і цілого ряду інших видатних діячів нашої культури й досі немає. Щодо вулиці Будьонного, то було наполегливе бажання групи киян надати їй ім'я Олександра Мурашка — видатного художника європейського рівня, який, до речі, і жив тут, по цій вулиці, де донедавна зберігався його будинок. Зруйнували його 1993 року, бо він перебував на балансі заводу «Укркабель». З цього приводу ми зверталися до різних інстанцій, до Л. Танюка, але він наше звернення переслав до комісії з перейменування.

Таких прикладів можна навести багато. Тому звертаюся з проханням: у рік 100-літнього ювілею Олександра Довженка необхідно надати його ім'я одній з вулиць в центрі міста, бажано на Печерську, де він жив, або хоча б вулиці, що нині носить ім'я якогось Щербакова (на Нивках), який не має жодного відношення до Києва. Бо те, що маємо сьогодні — це ганьба для Києва. І насамперед для київської інтелігенції.

Зінаїда ГРЕБІНСЬКА, інженер.

У Криму починають наспівувати «Червону руту»

Дирекція Всеукраїнського фестивалю сучасної пісні та популярної музики «Червона рута» повідомила, що наступний, четвертий фестиваль молодих виконавців відбудеться з 12-го по 28 травня у Криму — в Сімферополі та Севастополі.

До речі, в Криму, у Ялті, вже давно живе одна з перших — і чи не найкращих — виконавців відомої пісні «Червона рута» — народна артистка України Софія Ротару.

Футбол

«Металіст» зупиняє «Зірку»

Чемпіонат України. Перша ліга, 15 тур: Борисфен — Ворскла — 2:0. Голи: Топчієв, 48, Стельмах, 87. **Буковина — Сталь — 0:1.** Гопей, 80. **Поділля — Бажановець — 1:0.** Сахно, 18. **Нафтовик — Закарпаття — 3:0.** Курошенко, 10, Захаров, 20, Чипа, 48. **Автомобіліст — Приладист — 2:0.** Биков, 37, Чорношвець, 90. **СК Одеса — Скеля — 1:0.** Мусолітін, 2. **Металург — Кристал — 1:0.** Коваленко, 18. **Хімік (Житомир) — Поліграфтехніка — 2:1.** Софілканич, 19, Добровинський, 60 — Лактіонов, 8. **Динамо-2 — Дніпро — 2:1.** Зав'ялов, 69, Костюк, 74, Постовой, 51. **Металіст — Зірка-Нібас — 2:0.** Суворов, 44, Карабута, 80. **Хімік (Сєверськодонецьк) — Нафтохімік — 1:0.** Сушко, 46, з пенальті.

Чотирнадцять турів лідер пройшов без зупинок і здавалося, що наздогнати «Зірку» вже неможливо. Та у звітному турі форварди «Металіста» зуміли підібрати ключі до міцної оборони кіровоградців. І тут я пригадав слова досвідченого фахівця Михайла Дунця, який нині тренує «Поділля». Перед грою з «Борисфеном» він сказав, що яскравих фаворитів у турнірі немає, а «Зірці» в підсумковій таблиці розіграшу відвів третє-четверте місце. Переконаний, що болільники відгадають, кому тренер «Поділля» залишив перше місце. Так, це «Борисфен». А хто буде другим? На думку М. Дунця, ним стане «Динамо-2». Що ж, ці команди підтвердили правоту відомого тренера новими перемогами. Цікаво, що динамівці, пропустивши гол, зуміли переломити хід гри і вирвати три очки у клубу, який ще торік був законодавцем моди у першій лізі.

Чи зуміють наздогнати «Борисфен» та «Динамо-2» лідера до кінця першого кола? Можливо. Слід також врахувати, що «Поліграфтехніка» та «Металург» на чолі з Павлом Яковенком теж ставлять перед собою одну мету — вища ліга.

А тим часом у чемпіонаті лідирує «Зірка-Нібас» — 33 очки. У «Металурга» — 29, «Динамо-2» — 28, «Борисфена» — 26.

Матчі 16 туру відбудуться завтра. Зверніть увагу, що лідер знову грає на виїзді у Сіверськодонецьку, а його найближчі переслідувачі проведуть матчі вдома. Лише «Борисфен» цього дня відпочиватиме.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о. заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

• ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44. телефакс 449-85-62.
• Рукописи не повертаємо.
• Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

• За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
• Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
• За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 385117.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311199.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».